

T.C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
ÜFLEME VE VURMA ÇALGILAR PROGRAMI

CARL NIELSEN'İN OP. 57 KLARNET VE ORKESTRA İÇİN KONÇERTO
VE LARS-ERİK LARSSON'UN OP. 45 NO. 3 KLARNET VE YAYLI
ÇALGILAR ORKESTRASI İÇİN KONÇERTİNO ADLI YAPITLARININ
YAPISAL İNCELENMESİ

(Yüksek Lisans Eser Metni)

Hazırlayan :

20126211 Oya Berrak KARABEY

Danışman :

Dr. Öğr. Üyesi Ebru Mine SONAKIN ÇELİKER

İSTANBUL - 2019

Oya Berrak KARABEY tarafından hazırlanan **CARL NIELSEN'İN OP.57 KLARNET VE ORKESTRA İÇİN KONÇERTO VE LARS-ERİK LARSSON'UN OP.45 NO.3 KLARNET VE YAYLI ÇALGILAR İÇİN KONÇERTİNO ADLI YAPITLARIN YAPISAL İNCELENMESİ** adlı bu çalışma aşağıda adları yazılı jüri üyelerince Oybirliğiyle / ~~Oyçokluğuyla~~ Yüksek Lisans Tezi olarak Kabul Edilmiştir.

Kabul (Sınav) Tarihi : 09/09/2019

(Jüri Üyesinin Ünvanı , Adı , Soyadı ve Kurumu) :

İmzası :

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Ebru Mine SONAKIN ÇELİKER (Danışman)

Jüri Üyesi : Prof. Ayla ULUDERE

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Halis Gürkan KIRANKAYA (Giresun Üni.)

T.C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
ÜFLEME VE VURMA ÇALGILAR PROGRAMI

CARL NIELSEN'İN OP. 57 KLARNET VE ORKESTRA İÇİN KONÇERTO
VE LARS-ERİK LARSSON'UN OP. 45 NO. 3 KLARNET VE YAYLI
ÇALGILAR ORKESTRASI İÇİN KONÇERTİNO ADLI YAPITLARININ
YAPISAL İNCELENMESİ

(Yüksek Lisans Eser Metni)

Hazırlayan :

20126211 Oya Berrak KARABEY

Danışman :

Dr. Öğr. Üyesi Ebru Mine SONAKIN ÇELİKER

İSTANBUL - 2019

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No.
ÖNSÖZ	II
ÖZET	III
SUMMARY.....	IV
GİRİŞ	1
1. CARL NIELSEN'İN HAYATI, MODERN MÜZİĞE KATKISI VE KLARNET ESERLERİ	2
1.1. Carl Nielsen'in Hayatı ve Modern Müziğe Katkısı	4
1.2. Nielsen'in Klarnetli Eserleri	17
2. OP. 57 KLARNET VE ORKESTRA İÇİN KONÇERTO'NUN FORM ANALİZİ.....	22
3. LARS-ERİK LARSSON'UN HAYATI, MODERN MÜZİĞE KATKISI VE KLARNET ESERLERİ	27
3.1. Lars-Erik Larsson'un Hayatı ve Modern Müziğe Katkısı.....	28
3.2. Lars-Erik Larsson'un Klarnetli Eserleri.....	36
4. OP. 45 KLARNET VE YAYLI ÇALGILAR ORKESTRASI İÇİN KONÇERTİNO'NUN FORM ANALİZİ	37
5. SONUÇ	42
6. EKLER.....	43
7. KAYNAKLAR	87
8. ÖZGEÇMİŞ	88

ÖNSÖZ

Wolfgang Amadeus Mozart'ın (1756-1791) ünlü klarnet konçertosundan sonra yazılmış en önemli klarnet eserlerinden sayılan Carl A. Nielsen'in (1865-1931) *Op. 57, Klarnet Konçertosu* ve Lars-Erik Larsson'un (1908-1986) *Op. 45, Klarnet Konçertinosu* 20.YY klarnet repertuvarında dikkat çekici yere sahiptir. Her ikisi de Mozart'ın klarnet konçertosundan esinlenilerek yazılan bu yapıtlar aynı zamanda İskandinav müziğinin öğeleri ile bestecilerin yenilikçi, standart dışı fikirlerinin ve kendi geliştirdikleri özgün stil, tını ve tekniklerle ustaca birleşmesinden ortaya çıkmıştır.

Bu metin çalışmasıyla ülkemizde çok fazla icra edilmeyen ve önemi henüz gerektiği kadar fark edilememiş bu İskandinav yapıtlarının incelenerek genç klarnet sanatçılarında eserleri anlama ve yorumlama açısından yardımcı olabilecek bir materyalin sunulması amaçlanmıştır.

Bu çalışmada önerileriyle bana yardımcı olan, yol gösteren ve kazandırdığı bilgi ve birikimle destek olan değerli hocam ve danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Ebru Mine SONAKIN ÇELİKER'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Yazım aşamasında tavsiye ve manevi desteğiyle yanımda olan arkadaşlarıma ve yardımlarını hiç esirgemeyen aileme göstermiş oldukları anlayış ve destekten ötürü teşekkür ederim.

ÖZET

Hayatları boyunca insanlara ulaşabilmek ve kendilerini ifade edebilmek için beste yapma yolunu seçmiş olan Carl Nielsen ve Lars-Erik Larsson, çok yönlü, kalıpların ötesinde bir arayışta olmaları ve ülkelerinin müzik hayatına getirdikleri yenilikler sebebiyle 20.YY müzik tarihinde önemli yere sahiptirler.

Bu metin çalışmasında Carl Nielsen ve Lars-Erik Larsson'un hayatları anlatılmış, *Op. 57 Klarnet Konçertosu* ve *Op. 45 Klarnet Konçertinosu*'nun form ve yapısal analizleri yapılmıştır. Nielsen ve Larsson'un İskandinav bestecileri olarak klasik batı müziğine ve kendi ülkelerinin müzik hayatına yaptıkları katkılar incelenmiştir. Çalışmanın yapıtların anlaşılmasına ve yorumlanmasına yardımcı olması amaçlanmıştır.

ANAHTAR KELİMELER: Carl Nielsen, Lars-Erik Larsson, Klarnet Konçertosu, Klarnet Konçertinosu, İskandinav Besteciler, Genişletilmiş Tonalite, 20.YY İskandinav Sanat Müziği.

SUMMARY

Carl Nielsen and Lars-Erik Larsson, who have chosen to compose in order to reach out to people and express their selves throughout their lives, have an important place in the history of 20th century music due to their versatility, their quest for beyond the forms and the innovations they bring to music life in their countries.

This text work starts off with a brief overview of Nielsen and Larsson's life, followed by a formal and structural analysis of the Op. 57 Clarinet Concerto and Op. 45 Clarinet Concertino. As the Nordic composers Nielsen and Larsson's contributions to classical music and music life of their countries were examined. The study is intended to help understand and interpret these works.

KEY WORDS: Carl Nielsen, Lars-Erik Larsson, Clarinet Concerto, Clarinet Concertino, Scandinavian Composers, Progressive Tonality, 20th Century Scandinavian Art Music.

GİRİŞ

Danimarka'nın ve İsveç'in yetiştirdiği en ünlü klasik müzik bestecilerinden olan sırasıyla Carl Nielsen ve Lars-Erik Larsson, yeni formlar ve tekniklerle yarattıkları eserleriyle çağdaş klarnet repertuvarında yerlerini almışlardır. Her iki besteci de zamanın genel beste standartlarının dışına çıkan denemeler yapmışlar ve kendilerine özgü stiller yaratarak çağdaş müzik tarihinde adlarından söz ettirmişlerdir. Mozart'a duydukları hayranlık onları meşhur klarnet konçertosundan esinlenerek bu yapıtları bestelemeye yöneltmiştir.

Carl Nielsen özellikle geliştirmiş olduğu tonalite kavramını ve insan karakterlerini eserlere yansıtmada kullandığı ifade biçimini, arkadaşı Aage Oxenvad'a ithaf ettiği bu konçertosunda ustaca sergilemektedir. Lars-Erik Larsson ise bu konçertinosunda Mozart'tan etkilendiği klasik stili, modernleştirdiği form biçimleri ile birleştirerek sade, kolay anlaşılabilir ve icra edilebilir bir eser ortaya çıkarmıştır.

Dört bölümden oluşan bu metin çalışmasında önce Nielsen'in ve Larsson'un hayatları, çağdaş müziğe katkıları ve klarnet eserleri incelenmiştir, ardından *Op. 57, Klarnet Konçertosu*'nun ve *Op. 45, Klarnet Konçertinosu*'nun form analizi yapılmıştır.

1. CARL NIELSEN'İN HAYATI, MODERN MÜZİĞE KATKISI VE KLARNET ESERLERİ

Ülkesinin en önemli bestecilerden biri olan Carl Nielsen Danimarka müziğinin lokomotifi olarak görülmüştür. Ludwig van Beethoven (1770-1827)¹ gibi iki müzik döneminin geçişinde yer aldığı için romantik veya neoklasik tanımların hiç birine tam olarak uymamaktadır. O dönemde yaygın olanın aksine anti-romantik düşünce ve beste yapısını benimsemiştir.²

Nielsen yenilikçi bir besteci idi ve her zaman kalıplaşmış formların ötesine geçmeyi amaçlıyordu. Zamanın genel beste standartlarına aşırı şekilde aykırı denemeler yapmıştır. Tonalite üzerine yaptığı çalışmalarla kendini göstermiştir. Nielsen çok seyahat edip dönemin ünlü bestecileri ve müzisyenleri ile tanışma fırsatı bulmuştur. Bu sayede tonalite konusunda geniş bir bilgiye sahip olmuş ve bu formu daha iyi kavrayabilmiştir. Daha ilk senfonisinde bunun cesur örneklerini görmek mümkündür. Kendine özgü stilinde özellikle kontrpuantik, armonik, ritmik ve tonal yapılar belirgindi. Diğer çoğu bestecinin tonalite konusuna ilgisini kaybettiği bir zamanda o bu konuda yeni bir anlam bulmuştu : “Tonalitenin Bozulması”. Parçanın başka tonlara karşı devamlı zıtlaşarak evrilip gelişen tonunun, yaratıcı ve cesurca kullanılması şeklinde bir anlayış ortaya çıkarmıştır. Kendisinin bir kavram olarak isimlendirmedeği bu anlayış sonraları *genişletilmiş tonalite* (progressive tonality) olarak adlandırılmıştır. Kontrpuan ve ritim konularında müzik dünyasına yenilikler

¹ Ludwig van Beethoven (1770-1827): Klasik dönemden romantik dönem sürecine büyük katkı sağlamış ünlü Alman besteci ve piyanist.

² Robert SIMPSON, **Carl Nielsen : Symphonist**, 26.

getiren bu anlayışa Nielsen'in ardından sadece Gustav Mahler (1860-1911) ulaşabilmiştir.

İlk dönem eserlerini Johannes Brahms³ (1833-1897) ve Antonin Dvorak⁴ (1841-1904) etkisinde bestelemiş olan Nielsen çoğu bestecinin gençken yaptığı gibi başka bestecileri taklit ederek kendi stilini bulma yolunu seçmemiş ve buna her zaman karşı olmuştur, çünkü özgün ve yaratıcı bir sanatçının buna ihtiyaç duymadığını düşünmüştür.⁵

Günümüzde Danimarka dışında genellikle senfonileri ve üç konçertosu seslendirilmektedir. İlk beş senfonisinde bestecinin özgün dilinin gelişimini kolaylıkla görebiliriz. Sanatıyla kendini daha iyi anlatıp, ifade edebileceğini düşünen Nielsen, senfonilerine isim vererek dinleyiciyle iletişim kurmayı amaçlamıştır.

Nielsen çoğunlukla gülümseyen, şakacı, açık ve şen karakterli biriydi. Müziğin yanı sıra edebiyat ve sanat alanında da bilgi sahibi olan, okuyan, çok yönlü bir insandı. Hayatı boyunca öğretmen, şef, kemancı, yazar ve besteci gibi çok sayıda kimlikle çalışmalarını sürdürmüştür. İnsan tiplerini analiz etmeye karşı bir hayranlığı vardı. Başka insanları da kendisi kadar ilginç ve önemli buluyordu. Hayattaki mottosu “*Müzik hayattır*” olmuştur.⁶

³ Johannes Brahms (1833-1897) : Önemli romantik dönem bestecilerinden Alman piyanist ve orkestra şefi.

⁴ Antonin Dvorak (1841-1904) : Çek asıllı geç romantik dönem besteci, keman ve org virtüözü.

⁵ Jack LAWSON, **Carl Nielsen**, 34.

⁶ A.g.k., 34.

1.1. Carl Nielsen'in Hayatı ve Modern Müziğe Katkısı

Carl August Nielsen 9 Haziran 1865'te Danimarka'nın Funen Adası'nda, Norre Lyndelse yakınlarındaki Sortelung köyünde, on iki çocuklu bir ailenin yedinci çocuğu olarak dünyaya gelmiştir.⁷ Annesi ve babası müziksever insanlardı. Öyle ki ailedeki herkes bir ve ya birkaç enstrüman çalabiliyordu. Yoksul ve kültürel hayattan uzak bir yaşam sürmelerine rağmen müzik konusunda Nielsen her zaman ailesinden destek görmüştür.⁸

Babası boyacı olarak çalışmasının yanı sıra köyde grubu olan, çok iyi bir kemancı, aynı zamanda çok da iyi bir kornet çalgıcısıydı. Nielsen'in keman ile ilk tanışması üç-dört yaşlarında annesinin ona hastayken oyalanması için verdiği çeyrek boy bir kemanla olmuştur. O yaşlarda annesinin evde söylediği şarkılara kemanıyla eşlik etmeye ve yeni melodiler öğrenmeye başlamıştır. Henüz solfej bilgisi olmamasına rağmen kendi kendine yarattığı semboller ve nota sistemiyle ilk bestelerini yapmaya başlamıştır. Altı yaşına geldiğinde babasından ve daha sonra bir okulda öğretmen olan Emil Petersen'den⁹ aldığı derslerle daha ciddi şekilde keman öğrenmeye başlamıştır. Babası ona aynı zamanda trompet dersleri de vermiştir.¹⁰

Sekiz-dokuz yaşlarında "Braga" isimli amatör bir köy orkestrasında çalmaya başlamıştır. Küçük yaşlarda o zamanlar herkesin yaptığı gibi başka küçük işlerde çalıştığı için kimse onun meslek olarak müziği seçeceğini düşünmemişti. On dört

⁷ Robert SIMPSON, **Carl Nielsen : Symphonist**, 40.

⁸ Jack LAWSON, **Carl Nielsen**, 36.

⁹ Emil Petersen : Carl Nielsen'e keman ve nota okuma dersleri veren okulundaki asistan öğretmen.

¹⁰ Robert SIMPSON, **Carl Nielsen : Symphonist**, 42.

yaşında sadece yaz tatilinde trompet çalışarak, abilerinin de girmiş olduğu askeri bando sınavını çok başarılı bir şekilde ‘en iyi aday’ seçilerek geçen Nielsen, 1 Kasım 1879’da 16. Askeri Bando’da çalışmaya başlamıştır.¹¹

Bandoda geçirdiği dört yıllık süre boyunca kendini geliştirmek için aynı zamanda piyano da çalışmıştır. Müzik formları konusunda bilgi sahibi oldukça oda müziğine ilgi duyduğunu anlar ve bandodaki arkadaşlarıyla bir yaylı dördlüsü kurar.¹² İlk eseri, 1882-1883 yılları arasında yazdığı düşünülen *No. 1 Dördlü*’dür. Bu eser Viyana klasiklerinin¹³ etkisindedir. Sonraki eserleri olan *Sol Majör Keman ve Piyano Sonatı*, *İki Keman için Düet*, *Sol Majör Piyano Üçlüsü* ve *FS3 Bakır Üfleme Çalgılar için Dördlü*’sünü de bandoda geçirdiği bu dönemde yazmıştır.

1883’te müzik alanında ciddi anlamda kendini geliştirme amacıyla Kopenhag’a gitmiştir. Orada Danimarka Kraliyet Müzik Akademisi’nin müdürü olan besteci Niels W. Gade (1817-1890)¹⁴ ile tanışmış ve ona ilk yazdığı *FS3, Re minör Yaylı Çalgılar Dördlüsü*’nü (1883) göstermiştir.¹⁵ Niels Gade’in önerisiyle okulun sınavına girer ve başarıyla geçerek burslu olarak konservatuvarın keman bölümünü kazanır. 1884 Aralık ayında Kopenhag’a taşınarak okula başlar. 1886 yılına kadar okuduğu konservatuarda keman derslerinin yanı sıra J.P.E. Hartmann (1805-1900)¹⁶ ve Orla Rosenhoff (1844-1905)¹⁷ ile teori, Gottfred Matthison-Hansen (1832-1909)¹⁸ ile piyano, Niels W. Gade ile müzik tarihi çalışmıştır. Boş zamanlarında ders verdiği

¹¹ Jack LAWSON, **Carl Nielsen**, 45.

¹² A.g.k., 47.

¹³ Viyana Klasikleri : Klasik dönemin üç büyük bestecisi olan Haydn, Mozart ve Beethoven’dan oluşur.

¹⁴ Niels Wilhelm Gade (1817-1890): Dönemin en önemli müzisyen ve bestecisi olarak görülen Danimarkalı şef, kemancı, organist ve öğretmen.

¹⁵ A.g.k., 47.

¹⁶ Johan Peter Emilius Hartmann (1805-1900): Danimarkalı besteci.

¹⁷ Orla Albert Vilhelm Rosenhoff (1844-1905): Niels Gade’in öğrencisi olmuş Danimarkalı müzisyen.

¹⁸ Gottfred Matthison-Hansen (1832-1909): Danimarkalı org çalgıcısı ve besteci.

birkaç öğrencisinin yanı sıra Tivoli Orkestrası'nda da keman çalmıştır.¹⁹

Konservatuvarda okuduğu dönemde aynı zamanda kendini edebiyat konusunda da geliştirmiştir. Özellikle İskandinav ve Yunan mitolojisi, Johann W. von Goethe (1749-1832), Platon (M.Ö. 427-347), William Shakespeare (1564-1616) ve Ludvig Holberg (1684-1754)²⁰ gibi yazar ve düşünürler ilgisini çekmiştir.²¹ Nielsen'in bu şekilde gelişen entelektüel düşünce yapısının ileride hayatı ve müziği üzerindeki etkilerini görmek mümkündür.

Mezun olduktan sonra, konservatuvarda onu beste yapması için her zaman teşvik eden Orla Rosenhoff ile kompozisyon üzerine teorik çalışmalarına devam etmiştir. Okuldaki modern akımlara ve yeniliklere açık olan nadir öğretmenlerden biri olan Rosenhoff, Nielsen'in modern müzik teknikleri konusunda gelişimine büyük katkıda bulunmuştur.²² Nielsen *Op. 1 Yaylı Çalgılar için Dörtlü - Küçük Süit (1888)*'i Rosenhoff'a adanmıştır.

Mezun olduktan sonraki ilk eseri *Op. 13, Sol minör Yaylı Çalgılar Dörtlüsü*'nü 1888'de bitirmiştir. Ardından *Sol Majör Yaylı Çalgılar Beşlisi*'ni ve *Yaylı Çalgılar Orkestrası için Küçük Süit*'i yazmıştır. Kısa zaman içinde ilk seslendirilişleri yapılmış olan bu eserler iyi yorumlar almıştır. 1888-1906 yılları arasında toplam altı yaylı çalgılar dörtlüsü yazmıştır ancak bunlardan iki tanesi hiç yayınlanamamıştır.

¹⁹ Jack LAWSON, **Carl Nielsen**, 48.

²⁰ Ludvig Holberg (1684-1754): Dano-Norveç ikili monarşi döneminde Norveç'te doğan, hümanizm, aydınlanma ve Barok'tan etkilenmiş yazar, denemeci, filozof, tarihçi ve oyun yazarı.

²¹ A.g.k., 55.

²² A.g.k., 48.

1 Eylül 1889'da sınavını kazanarak Kraliyet Kilise Orkestrası'nda ikinci keman grubunda çalışmaya başlar. Buradaki görevini 16 yıl boyunca, 1905 yılına kadar sürdürmüştür. Aynı yıl *FS 8, Obua ve Piyano için İki Fantezi Parça'yı* ve *Fa minör Dörtlü'sünü* yazmıştır.²³

1890'da piyano için ilk eserlerinden olan *FS 10, Piyano için Beş Parça'yı* bestelemiştir. O yıl "Ancker" bursunu kazanarak Eylül 1890 - Haziran 1891 tarihleri arasında besteci olarak kendini geliştirmek amacıyla Almanya, Fransa ve İtalya'ya seyahat etmiştir. Bu yolculuk boyunca Richard Wagner (1813-1883),²⁴ Johan Severin Svendsen (1840-1911)²⁵ ve Victor Emanuel Bendix (1851-1926)²⁶ gibi bestecileri dinlemiş, Jean Sibelius (1865-1957) ve Christian Sindig (1856-1941)²⁷ ile de tanışma fırsatı bulmuştur. Paris'teyken İskandinav Derneği'nde *Op. 3, Beş Piyano Parçası'nı* seslendirme imkânı bulur. Aynı zamanda burada başarılı bir heykeltıraş olan Anne Marie Brodersen²⁸ ile tanışır. Kısa süre sonra evlenen Nielsen ve Anne Marie'nin Irmelin Johanne, Anne Marie Frederikke ve Hans Borge isimli üç çocukları olur.²⁹

1891'de Jens Peter Jacobsen'in³⁰ (1847-1885) beş şiiri üzerine yazdığı *Op. 4, Beş Şarkı'sı* Danimarka'da çok popüler olmuştur. Seyahat dönüşünde senfoni yazma düşünceleri oluşan Nielsen, karısına ithaf ettiği *1. Senfoni'yi* 1892'de bitirmiştir. Eserin ilk seslendirilişi 1894'te Johan Svendsen'in yönetiminde Nielsen'in de çaldığı Kraliyet Kilise Orkestrası tarafından kraliyet ailesinin de katıldığı bir konserde

²³ Jack LAWSON, **Carl Nielsen**, 50.

²⁴ Richard Wagner (1813-1883): Alman besteci, tiyatro direktörü, müzik teorisyeni ve yazarı.

²⁵ Johan Severin Svendsen (1840-1911): Norveçli besteci, şef ve kemancı.

²⁶ Victor Emanuel Bendix (1851-1926): Piyano Senfoni Süit'ini kendisine adayan Carl Nielsen'in arkadaşı olan Danimarkalı besteci, şef ve piyanist.

²⁷ Christian Sindig (1856-1941): Daha çok lirik piyano eserleriyle tanınan Norveçli besteci.

²⁸ Anne Marie Brodersen (1863-1945): Carl Nielsen'in eşi ve İskandinav mitolojisindeki temaları resmetmesiyle tanınan Danimarkalı heykeltıraş.

²⁹ A.g.k., 63.

³⁰ Jens Peter Jacobsen (1847-1885): Danimarkalı şair, roman yazarı ve bilim insanı.

yapılmıştır. Yirmi altı yaşındayken yazdığı bu senfonide özgünlüğünü çok cesur bir şekilde yansıtmıştır Nielsen. Eserin tonal şeması sıra dışıdır; bestecinin başladığı tonda bitmeyen, genişletilmiş tonaliteyi ilk kullandığı eserdir.³¹

1894 sonbaharında gittiği Berlin’de Ferruccio Busoni³² (1866-1924), Richard Strauss³³ (1864-1949) ve Johannes Brahms ile tanışma fırsatı bulmuştur. Burada Brahms’tan *Sol minör Senfoni*’si için övgüler almıştır.³⁴ Senfoninin ardından piyano için *FS 19, Senfonik Süit* ve *FS 22, Humoreske-Bagatelles* eserlerini bestelemiştir. 1895’te *Keman ve Piyano Sonatı No. 1*’i, 1897-98 yıllarında *Mi minör Yaylı Çalgılar Dörtlüsü*’nü yazmıştır.

Nielsen’in ilk koral eseri 1896 tarihlidir. İtalya Padova’da balayındayken eşiyle beraber görüp çok etkilendiği, Titian’ın kıskançlıkla sevdiğini öldürdüğünü resmeden tablodan ilham alarak Latince sözleri olan *Op. 12, Solistler, Koro ve Orkestra için Hymnus Amoris* adlı eseri besteler. Bu eseri yazmadan önce Johan Sebastian Bach³⁵ (1685-1750) ve George Frideric Handel’den³⁶ (1685-1759) Giovanni P. Palestrina’ya³⁷ (1525-1594) ve daha önceki bestecilere kadar çeşitli dönemlerden 220’nin üzerinde kontrpuan çalışması yapmıştır. Eserin 27 Nisan 1897’de kendi yönetimindeki ilk seslendirilişi büyük başarı elde etmiştir.³⁸

³¹ Robert SIMPSON, **Carl Nielsen : Symphonist**, 77.

³² Ferruccio Busoni (1866-1924): İtalyan besteci, şef, piyanist, editör, yazar ve öğretmen.

³³ Richard Strauss (1864-1949): Senfonik şiirleri ve operalarıyla ünlü Alman romantik dönem bestecisi, orkestra şefi ve tiyatro yönetmeni.

³⁴ Jack LAWSON , **Carl Nielsen**, 70.

³⁵ Johan Sebastian Bach (1685-1750): Dünyaca ünlü Alman barok müzik bestecisi ve org sanatçısı.

³⁶ George Frideric Handel (1685-1759): Alman asıllı İngiliz barok müzik bestecisi.

³⁷ Giovanni Pierluigi da Palestrina (1525-1594): İtalyan Rönesans dönemi kutsal müzik bestecisi ve müzikal kompozisyon konusunda Roma Ekolü’nün 16. yüzyıldaki önde gelen temsilcilerinden biridir.

³⁸ A.g.k., 78.

Danimarka'nın en önemli operası sayılan *Saul ve David*'i 1899-1901 yılları arasında bestelemiştir. İlk seslendirilişi 28 Kasım 1902'de Kraliyet Tiyatrosu'nda Nielsen yönetiminde gerçekleşen bu eseri kimileri Danimarka müziğinin yeniden doğuşu olarak yorumlamış, kimileri de alışılmamış kalıplarda bir opera şeklinde nitelendirerek rahatsız olmuştur.³⁹

Bu temsilden yalnızca üç gün sonra *Op. 16, 2. Senfoni–Dört Mizaç* ilk kez seslendirilmiştir. Nielsen'in 1901-1902 yıllarında geleneksel senfoni formunda yazdığı bu eserin özelliği, programlı müzik⁴⁰ olmasıdır. Nielsen burada insan kişiliği üzerine bir çalışma yapmıştır. Eser dört bölümde her biri farklı bir mizacı anlatan dört farklı hikâye anlatmaktadır. Bu eserde de Nielsen'in genişletilmiş tonalite kullandığını görebiliriz.⁴¹

Sonraki yıl karısı ile gittiği Atina'da, Ege Denizi üzerinde doğan güneşten etkilenerek *Op. 17, Helios Üvertürü*'nü yazar ancak bu eserin 8 Ekim 1903'te yapılan ilk seslendirilişi iyi tepkiler almaz. Daha sonra Johannes Jorgensen'in (1866-1956) sözleri üzerine *Uyku* (Sovnen) adlı koral çalışmasına başlar.⁴²

Nielsen en ünlü eserlerinden biri olan *Maskeli Balo*'yu (Maskerade) 1906 yılında bitirmiştir. Bu eser Danimarka'da klasik komedi karakterlerinin yaratıcısı olan yazar Ludvig Holberg'in komedisi üzerine bestelenmiş bir operadır. Eserin ilk seslendirilmesi 11 Kasım 1906'da kendi yönetiminde yapılmıştır. Sanat çevrelerinden tatmin edici bir beğeni alamayan eser buna rağmen popüler olmayı

³⁹ Jack LAWSON , **Carl Nielsen**, 79.

⁴⁰ Programlı müzik : Bir öykü anlatan, bir görünümü, resmi betimleyen müzik.

⁴¹ A.g.k., 88.

⁴² A.g.k., 94.

başarmış ve daha sonra ‘Danimarka’nın En Büyük 12 Müzikal Eseri’nden biri ve aynı zamanda Danimarka’nın ‘Ulusal Opera’sı ilan edilmiştir.⁴³

Aynı yıllarda *Fa Majör Yaylı Çalgılar Dörtlüsü*’nü yazmıştır. Bu dönemde Danimarka’da çok popüler olan çeşitli şarkılar da bestelemiştir. Tonal özgürlüğü sebebiyle ilk başta fazla modern bulunan bu şarkılar daha sonra halk tarafından çok sevilmiştir.⁴⁴

Nielsen besteciliğe ek olarak çeşitli zamanlarda Kraliyet Tiyatrosu ve Kraliyet Kilise Orkestrası’nda şeflik görevi yapmıştır.⁴⁵ 1908’de Johan Svendsen’in emekli olması üzerine Kraliyet Kilise Orkestrası’na şef olarak davet edilmiştir. Bir şef olarak da kendini göstermek isteyen Nielsen bu konuda pek fazla deneyimi olmadığından ilk başta sorunlar yaşasa da bu konu üzerine yoğunlaşarak kendi geliştirmiştir.⁴⁶ Yine aynı yıl, Kraliyet Tiyatrosu’nda şef olarak çalışmaya başlamış ve bu görevini 1914’e kadar sürdürmüştür. Sonraki yıllarda Kopenhag Müzik Derneği ve Kraliyet Müzik Akademisi’nde de farklı düzeylerde görevlerde bulunmuştur.

1910-11 yıllarında *Keman Konçertosu* ve *Op. 27, 3. Senfoni - Sinfonia Espansiva*’yı bestelemiştir. Sürekli yenilik arayışında olan Nielsen’in eserlerini yazarken ulaşmak istediği nokta Danimarka sanat müziğinin yumuşaklığı yerine daha yeni bir armonik yapı ve güçlü ritimlerdi.⁴⁷ *3. Senfoni*’yi 30 Nisan 1911’de

⁴³ Robert SIMPSON, *Carl Nielsen : Symphonist*, 96.

⁴⁴ Jack LAWSON , *Carl Nielsen*, 94.

⁴⁵ A.g.k., 146.

⁴⁶ A.g.k., 147.

⁴⁷ A.g.k., 102.

bitirmiştir. İki bölümden oluşan *Keman Konçertosu*'nu ise damadı olan Macar kemancı Emil Telmanyi (1892-1988) için bestelemiştir. Her iki eser de ilk olarak 28 Şubat 1912'de Nielsen yönetiminde Danimarka Kraliyet Orkestrası tarafından seslendirilmiştir.⁴⁸ Nielsen aynı yılın yazında *Keman ve Piyano Sonatı No. 2*'yi bitirmiştir. Bu yıllarda Kraliyet Tiyatrosu Orkestrası'ndaki işi sebebiyle çok beste yapmaya vakit bulamamış ve 30 Mayıs 1914'te altı yıldır çalıştığı bu işinden ayrılmıştır.

Nielsen için aynı zamanda 'Danimarka halk müziği bestecisi' de diyebiliriz. Danimarka'da halk şarkılarının yeniden canlandırılmasına yardımcı olmuştur.⁴⁹ Şarkı söylemek Danimarka'da lise düzeyindeki okullarda önemli bir yere sahipti ve kırsal kesimlerde de önemli bir sosyal aktivite sayılıyordu. Özellikle Birinci Dünya Savaşı sırasında yeni bir ruha ve motivasyona ihtiyaç duyulduğu sırada iyice önemi artmıştı. 1914 yılında Nielsen org çalgıcısı ve besteci olan arkadaşı Thomas Laub'un⁵⁰ (1852-1927) davetiyle, onunla birlikte Danimarka edebiyatının kaliteli şiirleri üzerine melodi derlemeleri yapmaya başlamıştı. Nielsen ve Laub Danimarka şiir sanatını kolay anlaşılabilir ve saf yeni bir müzikal düzenlemeyle halka sevdirmeyi amaç edinmişti. İkili bu çalışmanın sonucu olarak 1915'te tipik Danimarka şarkılarından oluşan 'Danimarka Şarkıları Düzenlemesi' adıyla bir eser yayınlamıştır.⁵¹ Bu melodi koleksiyonu Nielsen için, sadece eski şiirlerin kalıcı değerleri üzerinde değil, aynı zamanda müziğin tarihsel bağlamı ve bestecinin kendi müziği için daha popüler bir mecra potansiyeli üzerinde odaklanmak anlamına geliyordu. Bu koleksiyona 1917'de yirmi şarkı daha eklenmiştir. İkili yıllar içinde yüzlerce çeşitli Danimarka şarkı ve ilahisi düzenlemiştir. Nielsen, Johan Jacop Borup'un⁵² (1853-1946) önerisiyle ve yine Thomas Laub ile birlikte 1922'de "Halk Lisesi Melodi Kitabı" şarkı kitabını

⁴⁸ Jack LAWSON , **Carl Nielsen**, 102.

⁴⁹ A.g.k., 135.

⁵⁰ Thomas Laub (1852-1927): Danimarkalı org sanatçısı ve besteci.

⁵¹ A.g.k., 136.

⁵² Johan Jacop Nansen Borup (1853-1946): Danimarkalı teolog.

yayınlamıştır.⁵³ Nielsen buradaki elli melodinin ve düzenlemenin hepsine katkıda bulunmuş ve kitap 1928’de üçüncü baskısına ulaştığı zamana kadar da katkı vermiştir. 2006’da on sekizinci baskısını yapan kitap Nielsen’in müzik hayatına sağladığı değerın devam eden bir örneğidir. Diğer yönden, özellikle eski yazarların Danimarka şiiirleri Nielsen’in geç vokal kompozisyonlarını etkilemeye devam etmiştir.⁵⁴

1914 yılında yeni bir senfoni için yeni fikirler üretmeye başlayan Nielsen, bu sefer ayrı bölümler olmaksızın tek bir büyük eser düşüncesi içindeydi.⁵⁵ 1915-1916 yıllarında *4. Senfoni - Symphony Inextinguishable*’ı bestelemiştir. Birinci Dünya Savaşı’ndan çok etkilendiği ve savaş sebebiyle karamsar bir sürece girdiği sırada yazmıştır bu eseri. Bu dönemde müzikal dili daha kasvetli ve kederli bir biçim almıştır. 4. Senfoni, dinamik ve sürekli değişen müziğiyle, müziği hayatla eşit tutmaktadır. Nielsen’in eserin programına yazdığı önsözde hayatın özünü nasıl anladığını açıklamaya çalıştığı şu sözler senfoninin ismine ilham kaynağı olmuştur: “Müzik hayattır, oysa diğer sanatlar hayatı sadece temsil ve tasvir eder. Hayat boyun eğdirilemez ve söndürülemezdir; mücadele, dövüş, üretim ve boşa harcama, dün olduğu gibi bu gün, bu gün olduğu gibi yarın devam eder ve her şey geri döner. Bir kez daha belirtirsek: müzik hayattır ve onun gibi, söndürülemezdir.”⁵⁶

Nielsen 1914’te *Serenata in Vano* isimli klarnet, fagot, korno, viyolonsel ve kontrbas için beşlisini bestelemiştir.⁵⁷ Eserin esprili yapısı ‘Boşuna Serenat’ anlamına gelen adından da anlaşılmalıdır. 1915 yılında Niels Gade’in 1836’da kurmuş olduğu Müzik Derneği’nin şefi olmuş ve 1927’ye kadar buradaki konserleri

⁵³ A.g.k., 136.

⁵⁴ Jack LAWSON , *Carl Nielsen*, 230.

⁵⁵ Robert SIMPSON, *Carl Nielsen : Symphonist*, 89.

⁵⁶ A.g.k., 90.

⁵⁷ Jack LAWSON , *Carl Nielsen*, 104.

yönetmiştir. Aynı yıl Kraliyet Müzik Akademisi mütevelli heyetine seçilmiştir. Akademi’de aynı zamanda teori ve kompozisyon dersleri de vermeye başlamış ve 1919’a kadar burada ders vermeye devam etmiştir.⁵⁸

1916’dan itibaren Nielsen, sürekli beste yaptığı, gücünün doruğunda olduğu ve de bunun farkında olduğu bir döneme girmiştir. Tekrar piyano için beste yapmaya başlamıştır. *Op. 32, Chaconne* (1916-17), ve *Op. 40, Tema ve Varyasyonlar* (1917) bu dönemdeki piyano eserlerine örnektir.⁵⁹ 1917’de Kraliyet Tiyatrosu için Danimarkalı şair Adam Oehlenschloeger’in⁶⁰ (1770-1850) oyunu üzerine *Op. 34, Aladdin*’i bestelemiştir.⁶¹ Eser ilk temsillerinde çok beğenilmese de bir süre sonra ülke ve dünya çapında çok sevilmiş ve ayrı bölümler olarak da icra edilmeye başlanmıştır. 1918’de *Op. 49, Pan and Syrinx – Orkestra için Pastoral Sahne*’yi, 1919’da *Op. 45, Piyano Süiti*’ni yazmıştır. ‘5. Senfoni’ si üzerine çalışmalara başladığı 1920 yılında Kraliyet Tiyatrosu’nun siparişi üzerine Helge Rode’un⁶² (1870-1937) romantik peri masalı oyunu için *Op. 41, Moderen*’i bestelemiştir.⁶³

1921’de Danimarka Koro Derneği tarafından açılan bir yarışma için *Funen’de Bahar Zamanı* adlı koral eseri bestelemiştir. Aage Berntsen’in⁶⁴ (1885-1952) metni üzerine Danimarka’nın doğası, tarihi ve halk yaşamı temasıyla bestelenen eser, Nielsen’in en Danimarkalı bestesi olarak görülmüş ve aynı zamanda en popüler koral eseri olmuştur.⁶⁵

⁵⁸ Jack LAWSON , **Carl Nielsen**, 106.

⁵⁹ A.g.k., 107.

⁶⁰ Adam Oehlenschloeger (1779-1850): Romantizmi Danimarka edebiyatına aktarmış Danimarkalı oyun yazarı ve şair.

⁶¹ A.g.k., 108.

⁶² Helge Rode (1870-1937): Danimarkalı yazar ve eleştirmen.

⁶³ A.g.k., 111.

⁶⁴ Aage Berntsen (1885-1952): En çok Nielsen’in ‘Funen’de Bahar Zamanı’ eserine yazdığı metin ile tanınan Danimarkalı şair, eskrimci, doktor ve sanatçı.

⁶⁵ A.g.k., 113.

1922'de bitirdiği 5. *Senfoni*'nin ilk seslendirilişini kendi yönetiminde 22 Ocak 1922'de Müzik Derneği'nde yapmıştır. Müzik eleştirmenlerince çok orijinal bulunan bu yapıt iki bölümden oluşan gelenek dışı yapısı, içerdiği karşıtlıklar ve modern müzikal yapısıyla dikkat çekmiştir. Bu senfoni aynı zamanda bitmiş olan savaşın acısının Nielsen üzerinde bıraktığı etkileri görebileceğimiz bir eserdir.

Aynı yıl Mozart'ın *Obua, Klarnet, Fagot ve Korno için Senfoni Konçertant*'ından esinlenerek arkadaşları olan Kopenhag Üfleme Çalgılar Beşlisi grubu üyeleri için *Op. 43, Üfleme Çalgılar Beşlisi*'ni besteler.⁶⁶ Günümüzde üfleme çalgılar beşlisi repertuarındaki temel eserlerden sayılan bu yapıt Kopenhag Üfleme Çalgılar Beşlisi tarafından ilk olarak özel bir ev konserinde icra edilmiş ve ardından 9 Ekim 1922'de Kopenhag'da halk önünde seslendirilmiştir. İngiliz besteci ve biyografi yazarı Robert Wilfred Levick Simpson'a⁶⁷ (1921-1997) göre Nielsen'in üfleme çalgılara olan ilgisi doğaya olan sevgisi ve yaşayan, nefes alan şeylere olan hayranlığından geliyordu. Bu eseri bestelerken Nielsen'in aklında müzisyenlerin her birinin yorumlama konusunda özgür olması düşüncesi vardı.⁶⁸

Nielsen düşüncelerini, neşeli ve ya karamsar ruh hallerini her zaman eserlerine yansıtmıştır. 1920'li yıllarda zaman zaman yaşadığı sağlık sorunları Nielsen'in hayata giderek daha karamsar bakmasına sebep olmuştur. Bu dönem yazdığı eserlerde bu karamsarlığı fark etmek mümkündür. Nisan 1923'te *Op. 33, Keman Konçertosu* (1911-12) ve solo keman için *Op. 48, Prelüd, Tema ve Varyasyonlar* (1922-23) Londra'da bir konserde seslendirilmiştir.⁶⁹ 1924 Ağustos ayında 6. senfonisi *Sinfonia Semplice*'yi yazmaya başlamıştır. Kraliyet Kilise

⁶⁶ Jack LAWSON , *Carl Nielsen*, 118.

⁶⁷ Robert Wilfred Levick Simpson (1921-1997): İngiliz besteci, biyografi yazarı ve BBC yapımcısı ve yayıncısı. En çok Beethoven, Bruckner, Nielsen ve Sibelius müzikleriyle ilgili yazılarıyla tanınır.

⁶⁸ Robert SIMPSON, *Carl Nielsen : Symphonist*, 17.

⁶⁹ Elly B. PETERSEN, *Carl Nielsen Works - Op. 57 Concerto for Clarinet and Orchestra*, 16.

Orkestrası'na ithaf ettiği bu senfoniye 5 Aralık 1925'te bitirmiş ve 9 Aralık'ta ilk seslendirilişi Kraliyet Kilise Orkestrası tarafından yapılmıştır. Hastalığı sebebiyle Nielsen'in son yıllarda yazdığı eserlerin karakteri de değişmeye başlamıştır. Altıncı senfonisinde diğerlerinden farklı olarak daha basit, sevimli ve hoş bir eser yazmak istemiş ve gerçekten de bu değişiklik, istediği gibi eleştirilenler üzerinde şaşırtıcı bir etki bırakmıştır. Bir anlamda bu değişiklik, Nielsen'in hastalığı ile nasıl yüzleşmeyi öğrendiğini gözler önüne sermektedir.⁷⁰

Nielsen *Op. 43, Üfleme Çalgılar için Beşli*'nin başarısının ardından Kopenhag Üfleme Çalgılar Beşlisi'ndeki her müzisyen için bir konçerto bestelemeye niyetlenmiştir. İlk olarak 1926'da flütçü Holger Gilbert-Jespersen'e⁷¹ (1890-1945) ithaf ettiği iki bölümlük *Flüt Konçertosu*'nu bestelemiştir. Bu eser, Ekim 1936'da Paris'te Emil Telmanyi yönetimindeki ve Jespersen'in solistliğindeki konserdeki ilk seslendirilişinde iyi eleştiriler almış ve daha sonra ulusal repertuvara dahil edilmiştir.⁷²

1928'de ise Kopenhag Üfleme Çalgılar Beşlisi'nin klarnetçisi Aage Oxenvad'a⁷³ (1884-1944) ithaf ettiği *Op. 57, Klarnet Konçertosu*'nu bestelemiştir. Eser ilk olarak 14 Eylül 1928'de özel bir konserde, daha sonra Kopenhag'da halk önünde 11 Ekim 1928'de Telmanyi yönetimindeki Kraliyet Kilise Orkestrası'nın yirmi iki üyesince ve Oxenvad solistliğinde seslendirilmiştir.⁷⁴

⁷⁰ Jack LAWSON , **Carl Nielsen**, 140.

⁷¹ Holger Gilbert-Jespersen (1890-1945): Danimarkalı flütçü, öğretmen ve orkestra müzisyeni.

⁷² A.g.k., 143.

⁷³ Aage Oxenvad (1884-1944): Danimarka Kraliyet Orkestrası'nda çalan Danimarkalı klarnet sanatçısı, Nielsen'in çok yakın arkadaşı.

⁷⁴ Elly B. PETERSEN, **Carl Nielsen Woks - Op. 57 Concerto for Clarinet and Orchestra**, 12.

Nielsen keman, flüt ve klarnet için yazdığı üç konçertonun her birinde klasik ‘ritornello’lu⁷⁵ konçerto formu yerine, her bir konçerto için kendine has bir karakter ve özgün bir form yaratmıştır.

1922’de ciddi olarak başlayan ve 1926’da şiddetli şekilde tekrarlayan kalp rahatsızlığının ardından, 1930 yılına doğru Nielsen’in sağlığı tekrar kötüleşmeye başlamıştır. 1912-16 arası yazdığı *Psalms and Sacred Songs*’dan sonra ilk defa tekrar 1929 yılında dini müzikle ilgilenmeye başlamıştır.⁷⁶ Org için *Op. 51, 29 Küçük Prelüd* ve koro için *Op. 55, 3 Motet*’i besteler. *29 Küçük Prelüd*’ü bitirdikten sonra

1930’da orkestra için yazmış olduğu son eser olan *Op. 54, Aşk Tanrısı ve Şair*’i besteler. Aynı yıl son büyük bestesi olan org için *Op. 58, Commotio* üzerinde çalışmaya başlar. 27 Şubat 1931’de çok sesli ve doğru bir org stilini tekrar yaratmak amacıyla bestelediği, Danimarka’nın hatta İskandinav müziğinin org için bestelenmiş en önemli eseri sayılan *Commotio*’yu bitirir. Nielsen bir mektubunda bu eser için “En başarılı eserim olduğunu düşünüyorum.”⁷⁷ ifadesini kullanmıştır. Sağlık durumuna rağmen her zaman canlı bir ruh haliyle çalışmayı seven Nielsen 1931 yılında Kopenhag Konservatuvarı’nın müdürü olarak çalışmaya başlar.

Sağlığı giderek daha da kötüleşmeye başlayan Nielsen geçirdiği kalp krizleri sonucu kaldırıldığı Kopenhag’daki Ulusal Hastane’de 3 Ekim 1931’de yaşamını yitirmiştir. Kopenhag Vestre Mezarlığı’nda yatmaktadır.⁷⁸

⁷⁵ Ritornello (it.): Küçük dönüş, nakarat, ara nağme.

⁷⁶ Jack LAWSON , **Carl Nielsen**, 143.

⁷⁷ A.g.k., 146.

⁷⁸ A.g.k., 287.

Müziğin yanı sıra edebiyat konusunda da yetenekli olan Nielsen'in yıllar boyunca pek çok makalesi çeşitli Danimarka gazete ve dergilerinde yayınlanmıştır. İlk kitabı 1925'te altmışıncı yaş gününde basılmıştır. Yazdığı denemelerden derlenen bu kısa kitabı *Müziği Yaşamak* adını taşır. Ölümünden dört yıl önce, Ekim 1927'de ise *Funen'deki Çocukluğum* adlı çok yalın, tarafsız ve duygusallığa yer vermeden açık bir anlatımla yazdığı otobiyografik kitabı basılmış, edebiyat çevrelerinin dikkatini çekmiş ve çok takdir toplamıştır.⁷⁹ Edebiyattaki bu başarısının sonucu olarak Yazarlar Birliği'ne üye olarak kabul edilmiştir. Eserlerini bestelerken benimsediği anti-romantik düşünce yapısını ve insanın temel özelliklerini yazılarında da görmek mümkündür.

Carl Nielsen anısına 1980 yılından beri Odense'de Uluslararası Carl Nielsen Yarışması düzenlenmektedir. Nielsen'in üç konçertosunu yazmış olduğu keman, flüt ve klarnet dallarında yapılan yarışma günümüzün en önemli müzik yarışmalarından biri sayılmaktadır. Yaklaşık kırk yıllık bir geçmişe sahip olan bu zorlu yarışma kazananlarına prestijli ve kayda değer bir uluslararası kariyer şansı sunmaktadır.

Odense Senfoni Orkestrası yarışmanın ev sahipliğini yapmaktadır. Aynı zamanda orkestra üyeleri yarışmanın jüri üyeliği ve repertuar danışmanlığı görevlerini de üstlenmektedir. Yarışma süresince Carl Nielsen'in tanınmasını sağlayacak ve Odense'deki müzikal ve kültürel yaşamı zenginleştirecek pek çok yaratıcı etkinlik düzenlenmektedir. Ayrıca Danimarka Ulusal Müzik Akademisi, Odense Senfoni Orkestrası ve Odense Müzik Okulu'nun ortaklaşa aktiviteler yaptığı bir kuruluş olarak Carl Nielsen Orkestra Akademisi kurulmuştur. Bu akademi yarışma süresince açılış konserinin yanı sıra ustalık sınıfları ve çeşitli müzik etkinlikleri düzenlemektedir. Bu etkinlikler Danimarka'nın en önemli bestecilerinden

⁷⁹ Jack LAWSON , *Carl Nielsen*, 251.

biri olan Carl Nielsen vasıtasıyla daha fazla çocuk ve genci kendini ifade ve iletişim aracı olarak enstrüman çalmaya yönlendirmeyi ve Danimarka'daki orkestraların müzikal temelini güçlendirmek konusunda ilham vermeyi hedeflemektedir.

1.2. Nielsen'in Klarnetli Eserleri

Nielsen bir röportajında klarneti şu şekilde tanımlamıştır: “Klarnet çoğu çalgıdan daha geniş sınırlara sahip ve alışılmışın dışında ilginç bir çalgıdır. Hem sinir hastası (özür diliyorum) bir kadın gibi, hem de kutsal çayırarda esen cennetimsi bir batı rüzgârı gibi tınlayabilir.”⁸⁰

Nielsen geleneksel üfleme çalgılar yazımını modern çağa ilerlettiği için saygı duyulan bir bestecidir. İlk olarak 1880'lerde üfleme çalgılar için eser yazmaya başlayan bestecinin *Op. 57, Klarnet Konçertosu* dışında başlıca üç klarnetli eseri vardır:

- Klarnet için bestelediği ilk eser *Klarnet ve Piyano için Sol minör Fantezi Parçası*'dir (Fantasy Piece for Clarinet and Piano, CNW 66). Nielsen'in bu eseri askeri bandodayken 1880 yılında yazdığı düşünülmektedir.⁸¹ Üslup olarak Nielsen'in klarnetli diğer eserlerinden çok farklı klasik bir formdadır.

⁸⁰ Elly B. PETERSEN, *Carl Nielsen Woks - Op. 57 Concerto for Clarinet and Orchestra*, 8.

⁸¹ A.g.m., 6.

Koyu ve lirik geç romantik dönem etkileri görülmektedir. Kaynakların belirttiğine göre bu eser 'M. Hansen' adında birine ithaf edilmiştir. Bu eser Nielsen'in çoğu gençlik eseri gibi, başkasının elinden yazılmış çok titiz ve okunaklı bir kopya olarak kurtarılmış ve yalnız klarnet ve piyano partileri olarak ayrı formlarda korunduğundan dolayı belki konser için yazılmış olduğu düşünülmektedir. Eserin 1881'deki ilk baskısının editörü Torben Schousboe'ye göre 'M. Hansen' Nielsen'in alayında bulunan iki müzisyenden biri olabilir.

Nielsen piyano partisine anlaşılması zor olan, kalemle eklenmiş ancak sonra kısmen silinmiş bir önsöz eklemiştir. Nielsen'in aklında Alman şair J. L. Uhland'ın⁸² *Sanatın Özgürlüğü (1813)* şiirinden mısralarının olduğu kesin⁸³:

“Formül bizi sınırlamaz, sanatımıza şiir denir.” Bu mısralar Danimarka müzik tarihinde Niels W. Gade'in ödül kazanmış olan 1840 tarihli eseri *Ossian'ın Yankıları* üvertürünün önsözü olduğundan beri biliniyordu. Nielsen'in bu kısa eserindeki alıntı, fantezi formundan bağımsız olmayı kastetmektedir ve aynı zamanda Gade'e karşı beslediği hayranlığı gösterdiği düşünülmektedir. Eser başlangıçta bir şarkı biçiminde açılıyor (Andante cantabile) ve solo kadansın ardından kısa, öz ve çabuk bir 'Allegro agitato' ile son buluyor.

- Nielsen'in bestelediği bir diğer klarnetli eser ise 1914 tarihli *Serenata In Vano* adlı oda müziği eseridir. Her üfleme enstrümanın kendi dilini konuştuğu, onlara eşlik eden 2 yaylı çalgıyla beraber esprili müzikal

⁸² Johan Ludwig Uhland (1787-1862): Alman tarihçi, avukat ve şair.

⁸³ Elly B. PETERSEN, *Carl Nielsen Woks - Op. 57 Concerto for Clarinet and Orchestra*, 7.

uslubuyla dikkat çeken eser alışılmamış bir enstrüman bileşimi için yazılmıştır.⁸⁴

- 1922’de son eser numarasıyla yazdığı oda müziği eseri olan *Op. 43 Üfleme Çalgılar Beşlisi*’nde ise her çalgının kendine özgü karakterini yansıtmaya çalışmıştır.

Son yıllarında çözümlenmemiş bir çekişme duygusu yaratmak istediği zaman bestelediği *Klarnet Konçertosu* Nisan-Ağustos 1928 arasında Op. 57 (FS 129) numarasıyla yazılmıştır. Nielsen’in bu konçertosu çoğu kişi tarafından Mozart’ın ünlü konçertosundan sonra yazılan en iyi klarnet konçertosu sayılmaktadır.⁸⁵

Nielsen bu konçertoda klarnetin ruhunu ve etkileyici potansiyelini birbirine karşı çalan trampet ve küçük bir orkestrayla göstermek istemiştir. Eseri asabi biri olarak tanınan Aage Oxenvad’a ithaf etmiştir ve bestelerken Oxenvad’ın kişiliğinden ilham almıştır. Nitekim eserde aksi bir ruh hali ile merhamet ve şefkat duygularının birbirine karıştığı, sabit bir tondan kaçmaya çalışan ama boşuna çabaların sonlandığı bir çatışma ortamı görülmekte, inatçı bir hal hissedilmektedir ve hep bir mücadele hali, asi bir müzikal eğilim vardır.

Oxenvad ile çok yakın dost olan Nielsen onun için şu yorumu yapmıştır : “Bay Oxenvad’ın beceri ve yetenekleri Danimarka’da son derece olağanüstü görülmektedir; sadece nadir görülen yeteneği ve çalgıcı olarak ustalığı değil, aynı zamanda yaratıcı gücü ve teorik bilgisi de sıra dışıdır. Buna ek olarak

⁸⁴ Elly B. PETERSEN, *Carl Nielsen Woks - Op. 57 Concerto for Clarinet and Orchestra*, 7.

⁸⁵ A.g.m., 13.

söyleyebileceğim onun anlayışlılığı ve duyarlılığı ve kusursuz eski ve yeni sanat anlayışıdır.”⁸⁶ Nielsen için “En zor notaları bulup yazması için bestecinin klarnet çalıyor olması gerekir” yorumunu yapan Oxenvad ise onun klarnetin kapasitesini ne kadar iyi bildiğini anlatmak istemiştir.⁸⁷

Konçerto'nun ilk seslendirilişi 14 Eylül 1928'de varlıklı Carl Johan Michaelsen'in⁸⁸ Humlebaek'deki yazlık villalarında yapılmıştır.⁸⁹ 11 Ekim 1928'de Kraliyet Orkestrası'nın 22 üyesi ve Oxenvad ile yapılan ilk halka açık konser ise karışık tepkiler aldı. Kimileri fazla modern olduğunu kimileri ise cesur olmasına rağmen eserin bir geleceği olmadığını düşünmüştü.⁹⁰ 10 Aralık 1928'de Kopenhag'daki ikinci seslendirilişinden sonra ise Nielsen insanların eseri daha iyi anlamaya başladıklarını düşünmüştür.⁹¹ Eseri dinlemiş olan Politiken⁹² yazarı Hugo Seligman konçerto için Nielsen'in “klarnetin ruhunu özgürleştirdi”ğini yazmıştır.⁹³

Konçertoyu bestelediği süreçte kızı İrmelin'e yazdığı bir mektupta Nielsen şöyle bir açıklamada bulunmuştur: “Solo enstrüman ve orkestra partilerine olabildiğince bireylermiş gibi davranıldı ama sona yaklaşırken klarnet neredeyse tamamen halk ezgisi gibi bir ışık buluyor, çocuk ruhlu bir motif ve diğer enstrümanlar onu duyduğunda ona doğru üşüşüyorlar ve güçlü ama mutlu bir tuttiyle memnuniyetlerini ifade ediyorlar : ‘bu anladığımız bir şey’ dercesine. Ama bu dünya bitmiyor (konçerto demek istiyorum), bu sadece toplumsal bir olay.”⁹⁴

⁸⁶ Elly B. PETERSEN, *Carl Nielsen Woks - Op. 57 Concerto for Clarinet and Orchestra*, 9.

⁸⁷ A.g.m., 15.

⁸⁸ Carl Johan Michaelsen (1855-1963): Carl Nielsen'in öğrencisi ve arkadaşı.

⁸⁹ A.g.m., 11

⁹⁰ A.g.m., 13.

⁹¹ A.g.m., 12.

⁹² Politiken : 1884 yılında kurulmuş Kopenhag'da yayınlanan günlük bir Danimarka gazetesidir.

⁹³ A.g.m., 17.

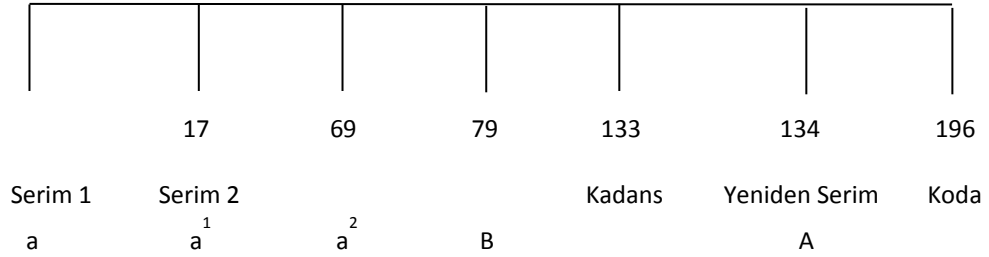
⁹⁴ A.g.m., 13.

2. OP. 57 KLARNET VE ORKESTRA İÇİN KONÇERTO'NUN FORM ANALİZİ

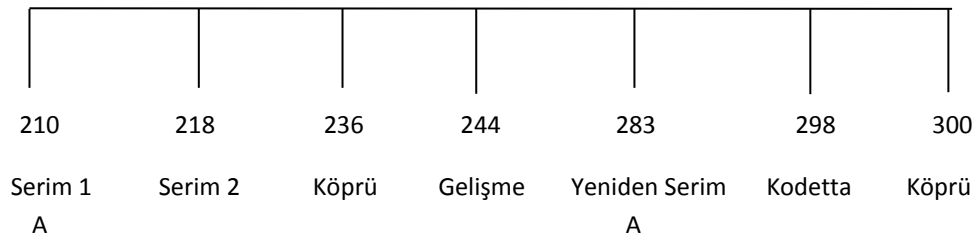
Bu konçerto Nielsen için alışılmadık bir şekilde Fa tonu ile başlayıp bitmektedir. Müzikologlara göre birbirine bağlı dört bölümden oluştuğu düşünülen eser aslında sadece geleneksel formdan sıyrılarak klarnetin geniş kadanslarıyla birbirine geçerek akan tek bir bölümden oluşmaktadır.

Analiz yaparken kolaylık sağlaması amacıyla eser dört bölümde incelenmiştir. Bu bölümleri form analizleriyle beraber şu şekilde sıralayabiliriz:

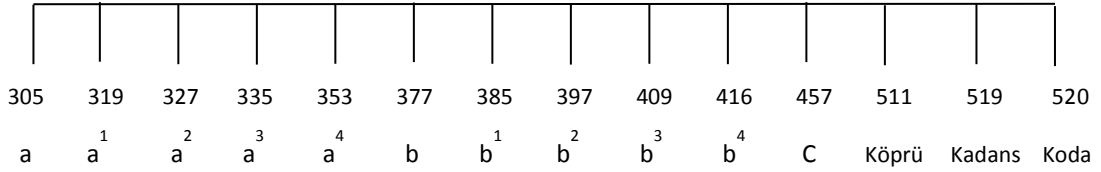
1. Bölüm: Allegretto un poco

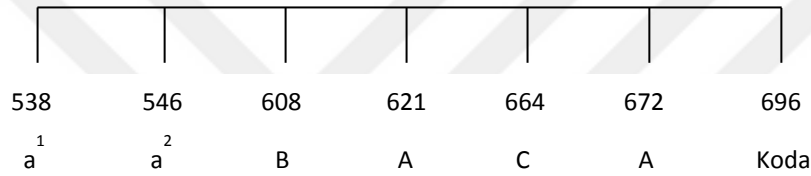
2. Bölüm: Poco Adagio

3. Bölüm: Allegro non troppo

4. Bölüm: Allegro Vivace

Nielsen bu eseri neoklasik düşünceyle bestelenmiştir. 1900lerin başında ortaya çıkan ve 1930larda güçlenen neoklasik akımda klasik kontrpuantik yapı, eserin tonal olması ilkesi ve ritmik yapı temel oluşturmaktadır. Nielsen'in etkilenmiş olduğu Ferruccio Busoni, Fransız Altılıları, Stravinsky ve Hindemith neoklasik besteciler arasındadır. Konçertonun tonal çerçevede kalması, kontrpuantik ve dinamik ritmik yapısı, klasik formların geliştirilerek yeni formlarla beraber kullanımını neoklasizmin başlıca unsurlarının kullanıldığını göstermektedir. Yeni teknikler ve biçimler kullanarak yeni formlar üretme ve yeni klasikler yaratma çabası görülmektedir.

Genişletilmiş tonalite kavramıyla yazılmış olan bu eser Aage Oxenvad'ın asabi karakterini de yansıtmayı amaçlayarak fa ve mi tonları arasında sürekli gidip gelen, zaman zaman önemli bir karaktere sahip olan trampetin agresif eşliğiyle bir çatışma halinde geçmektedir.

İlk ölçülerde baslarda 5'li ve komşu ses giden 2'li aralıklarda gelen tema fa tonundadır. Nielsen'in bu temayı geleneksel Danimarka halk danslarındaki ayak vuruşlarını benzer bir ritmik yapıda yazdığı düşünülmektedir.⁹⁵ İlk temadaki bu motif eser boyunca bazen ters olarak da birleştirici ya da karşıt unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu 5'li ve 2'li aralıklar eserde geçit ve işleme olarak kullanılmaktadır. Klarinet 17. ölçüde fa tonunda temayı çalarak girişini yapmaktadır. Burada yaylı çalgılarda 5'li aralıklarda güçsüz zamanda temanın başlamasıyla oluşan ritmik kaymalar görülmektedir. Bu ritimler öncül ve soncul figürlerden oluşmaktadır.

39. ölçüden sonra kemanlar ve klarinet arasında bir diyalog duyulmaktadır. 58. ölçüde klarinet diyez alanına değişimi sinyal verirken yaylı çalgılar ona yine 5'li ve 2'li aralıklarda gelen figürle eşlik etmektedir. Ardından neoklasik bestecilerin sevdiği stilde bir çeşit interlöd ya da ara müziği diyebileceğimiz bir bölüm gelmektedir. Yaylı çalgılarda boş tellerde doğal olarak tınlayan doğuşkanlarla taze bir başlangıç yapılmıştır. Klarinete kromatik gelen bir yapının ardından baştaki tema figürü sıkışmış halde duyulmaktadır.

69. ölçüde tema figürünün transpoze edilmiş hali yaylı çalgılarda duyulmaktadır. Yoğun bir orkestrasyonun ardından sade bir yapıda, ana temanın ritmik olarak kayması ile oluşan formdan esinlenen 'b' teması duyulmaktadır. Burada tonal tınıyı kuvvetlendirmek amacıyla fagotlar 6'lı ve çevrimi olan 3'lü aralıklarla armonik olarak klarinete destek vermektedir. Klarinetin çaldığı temada sekizlik ve onaltılık değerlerde 5'li aralıklarda sıkışmış figürler bulunmaktadır. Bunun ardından kemanlar b temasını transpoze olarak duyurmaktadır.

⁹⁵ Robert SIMPSON, *Carl Nielsen : Symphonist*, 126.

Orkestranın sakin eşliğinin ardından trampetin girişiyle yavaş yavaş bir gerilim oluşmaya başlamıştır. 113. ölçüden itibaren kemanlar, trampet ve klarnet birbirlerini tamamlayıcı renk veren geçişler yapmaktadır. Gittikçe artan gerilim eseri 133. ölçüdeki kadansa taşımaktadır. Bu kadans şimdiye kadar kullanılan ana melodik ve ritmik motiflerin bir dizi varyasyonundan oluşmaktadır. İnci ve çıkıcı kromatik bir yapı görülmektedir. Eserin başındaki 5'li aralıklar melodilerin başlangıç sesi olarak kullanılmıştır.

Sol diyez sesi ile kapanan kadansın bitişiyle 134. Ölçüde la sesi ile yeniden serim bölümü başlamaktadır. Baslarda bu sefer 5'li aralıklar 8'li olarak kullanılmaktadır. 158. ölçüde baslarda başlayan sıkışmış figür yaylı çalgılar arasında bir diyaloga dönüşmektedir. 173. Ölçüde trampetin de katılımıyla orkestra ve solist arasındaki ritmik ve melodik gerilim tempo değişimleriyle de birleşerek giderek artmaya başlamıştır. 196. ölçüde yaylı çalgılardaki armonik yapı ile başlayan koda bölümüyle orkestrada devam eden hareketle yavaş yavaş sakinleşmektedir.

Kısa bir kodanın ardından 'attacca' ile 218. ölçüde 'Poco adagio' ikinci bölüm başlamaktadır. Tahta üfleme çalgılarda sekiz ölçülük ilk tema si oktatonik gamında duyulmaktadır. Fagotların eşliğinde kornonun çaldığı bu tema uzun, kasvetli ve huzursuz bir melodidir. İlk ölçüde do-mi-sol diyez ile başlayan akor re bemol-fa-la olarak küçük ikili aralıkta yukarı taşınmıştır. 218. ölçüde ikinci tema bir trio gibi viyola ve viyolonsel eşliğinde klarnette duyulmaktadır. 226. ölçüde la diyez sesine modülasyon yapılmış ve klarnetin çaldığı melodi la diyez miksolidyen üzerine kurgulanmıştır. Eser 236. ölçüde başlayan köprünün ardından gelen tempo değişimiyle gelişme bölümüne bağlanmıştır. 248. ölçüde tiz seslerde klarnet artmış 5'li olarak bölümün başlangıcında duyulan do-mi-sol diyez akorunu yatay olarak duyurmaktadır. Güçlü bir şekilde devam eden trampet gerilimi zirveye taşımaktadır. İnci bir diziyeye dönüşen melodik yapı müziği giderek yavaşlatmaktadır ama bu arada klarnet ve trampet arasındaki çatışma düet olarak devam etmektedir. 271. ölçüde re

diyezi olmayan mi oktatonik gamı duyulmaktadır. Dört ölçülük bir uzamanın ardından 283. ölçüde yeniden serim bölümü gelmektedir. Klarnette gelen kısa bir kodetta ve arkasından köprü ile eser ‘Allegro non troppo’ üçüncü bölüme bağlanır.

Viyola ve baslardaki 4’lü aralıklardan oluşan ‘basso continuo⁹⁶’ yapıya kornonun eşlik etmesiyle ilk tema duyulmaktadır. Birinci kemanlarda gelen ikinci temaya fagot ve ikinci kemanlar, daha zenginleşmiş bir yapıda devam eden bas ile eşlik etmektedir. Ardından ikinci kemanlar da yeni bir cümleyle temaya dahil olmaktadır. 335. Ölçüdeki yeni cümlede klarnet ve birinci kemanlar, yaylıların eşliğinde re lidyen ve do doryen üzerinde devam eden bir tema çalmaktadır. 343. ölçüde klarnette gelen oktatonik gam ile uzama olarak adlandırılabilen bir bölüm gelmektedir. 353. ölçüde kemanlarda eksik 3’lü aralıklarla devam eden melodik yapıyla yeni bir cümle başlamıştır. Ardından yaylı çalgılarda mi bemol doğal gamında inici bir yapı görülmektedir.

373. ölçüde ‘Meno’ b teması duyulmaktadır. Bunu klarnette gelen yeni bir cümle, ardından klarnet ve kemanlar arasında gelen küçük diyaloglarla izlemektedir. 397. ölçüde yaylıların temayı devralmasıyla klarnet ve yaylı çalgılar arasındaki diyalog üçlemelere dönüşmektedir. Trampetin müziğe dahil olması klarnet ile olan diyalogunu tekrar başlatmaktadır. 457. ölçüde beşinci dereceden birinci dereceye geçen armoniyle beraber c teması başlamaktadır. Köprü olarak gelen ‘un poco meno’ ile 519. ölçüde klarnetin kadansı başlamaktadır. Nielsen klasik kadans formlarına zıt olarak bu kadanstan homojen bir çıkış yapmıştır. Kadansın arkasından ikinci bölümde gelen bir figürden esinlenilmiş koda bölümü gelmektedir. Yaylı çalgılar ve klarnet arasında tema dönüşümlü olarak duyulmaktadır. Bölümü kapatan dört

⁹⁶ Basso continuo (it.) : Sürekli bas. Barok topluluklarda viyolonsel, klavsen, lavta ya da org gibi pes sesli çalgıların eşliği.

ölçülük bir uzama füğ stretto⁹⁷su formundadır.

‘Allegro vivace’ dördüncü bölümde Nielsen diğer bölümlerden farklı şekilde temayı ilk olarak klarnette duyurmaktadır. Klarnette gelen tema iki ölçülük 1. yarı, üç ölçülük 2. yarı ve iki ölçülük bir uzama kısmından oluşmaktadır. Fagot ve kornoda gelen küçük ikili inici işlemler temaya eşlik etmektedir. 546. ölçüde bu figür birinci kemanlarda her vuruşta sıkıştırılmış bir formda duyulmaktadır. Yaylı çalgılarda önce tema, ardından işleme figürü sıkıştırılmış bir şekilde gelmektedir. 592. ölçüde yaylı çalgılarda kromatik ve genişlemiş ritmik yapıyla bir köprü müziği 608. ölçüde b temasına taşımaktadır. Viyola ve viyolonsel eşlik ettiği klarnet ve fagot düeti duyulmaktadır.

621. ölçüde yumuşak bir şekilde A teması tekrar duyulmaktadır. Yaylı çalgılarda ve klarnette işleme figürü sıkıştırılmış ve genişletilmiş formlarda gelmektedir. 642. ölçüden itibaren yaylı çalgılarda duyulan figür üçleme ve ikileme formunda gittikçe genişlemekte, kemanlarda açılmış olarak duyulan re bemol dokuzlu akoruyla C temasına ulaşmaktadır. Burada klarnette gelen solo ile eski bölümlere atıf yapılırken aynı zamanda kemanlarda A teması duyurularak homojen bir yapı oluşturulmuştur. 672. ölçüde yaylı çalgılar işleme figürleriyle temayı çalan klarnete eşlik ederken trampet de bu diyaloga yavaş yavaş katılmaktadır. 696. ölçüde basta fa eksen pedalı ve kemanlarda dördüncü bölümün temasıyla koda duyurulmaktadır. Müzik giderek durgunlaşırken değişime uğramış tema klarnette duyulmakta ve eser ağırlaşarak sona ermektedir.

⁹⁷ Füğ strettosu : Bir füğde, b,r ses temayı bitirmeden diğer bir sesin temaya başlaması durumuna verilen ad.

3. LARS-ERİK LARSSON'UN HAYATI, MODERN MÜZİĞE KATKISI VE KLARNET ESERLERİ

Lars-Erik Larsson tüm İsveçliler tarafından tanınan ve sevilen, tüm zamanların en tanınmış İsveçli bestecilerinden biridir.⁹⁸ Hayatı boyunca çok fazla eser bestelememiştir ancak çoğunlukla kolay anlaşılır ve dinleyiciye dokunan eserler üretmiştir. Ulusalçı romantik besteci Hugo Emil Alfven (1872-1960)⁹⁹ tarafından ortaya çıkarılan halk müziği damarına dokunmuştur.¹⁰⁰ Kariyeri boyunca besteciliğinin yanı sıra orkestra şefi, söz ve melodi yazarı, yönetici, pedagog ve eğitimci olarak da çalışmıştır.

O dönemde yapılan bestelerin çoğu post-Sibelius¹⁰¹ stilde olsa da Larsson'nun ürettikleri genellikle neoklasik stilden geç romantiğe, Arnold F. W. Schoenberg'in¹⁰² (1874-1951) on iki ton sisteminden çıkmış tekniklere kadar geniş kapsamlı, ama bir yandan da orijinalliğini kaybetmeyen birçok stil birden içeriyordu. Nordik-romantik, on iki ton ve çok tonlu sistemler gibi ifadenin daha deneysel yolları arasında devamlı gidip gelmiştir. Eserlerinde kuvvetli kontrpuan kullanımı ve sade orkestrasyon göze çarpmaktadır. Müziğinin tanınmasının arkasında yaratıcılığı ve kullandığı Nordik lirik üslup yatar.¹⁰³

⁹⁸ Hans ASTRAND, **Sohlmans Musiklexikon**, 78.

⁹⁹ Hugo Emil Alfven (1872-1960): İsveçli ünlü geç romantik dönem besteci, yazar, şef, kemancı ve ressam.

¹⁰⁰ A.g.k., 78.

¹⁰¹ Jean Sibelius (1865-1957): Finlandiyalı geç romantik ve erken modern dönem besteci ve kemancı.

¹⁰² Arnold Franz Walter Schoenberg (1874-1951): 20.YY müziğine önemli katkılar sağlamış Avusturyalı besteci, öğretmen, yazar ve ressam.

¹⁰³ A.g.k., 78.

3.1. Lars-Erik Larsson'un Hayatı ve Modern Müziğe Katkısı

Tam adı Lars-Erik Vilner Larsson olan besteci 15 Mayıs 1908'de Akarp, İsveç'te doğmuştur. Fabrika işçisi bir baba ve hemşire bir annenin çocuğudur. Aslında org eğitimi alan ama geçimini sağlamak için başka işlerde çalışmak zorunda kalan babasının piyano çalışını en büyük ilham kaynağı olarak görmüş olan Larsson altı yaşında piyano çalarak müziğe başlamıştır.¹⁰⁴ Birkaç yıl sonra keman çalmaya başlamış ve ilkokul eğitimi boyunca ciddi şekilde keman eğitimi almıştır. Okuldayken otuz-kırk kişiden oluşan ve haftada bir prova yapan okul orkestrasında çalmaya başlamıştır. Ancak bu orkestra çok hevesli ve enerji dolu olan Larsson'un ihtiyaçlarını karşılamamaktadır. Bu nedenle henüz ilkokulda iken Larsson yaşadığı yer olan Akarp'ta kendi orkestrasını kurmuştur.¹⁰⁵ Başlangıçta bu orkestra beş keman, klarnet, piyano ve armonikadan oluşuyordu. Ardından Larsson kardeşlerinden birini trompete başlaması için ikna ederek onu da orkestraya dahil etmiştir. Yaklaşık dokuz yaşlarında iken beste yapmaya başlayan Larsson, bestelerini ve düzenlemelerini bu orkestra aracılığıyla icra etmiştir. Daha sonraları Akarp'ta bulunan aile evinde ortaya çıkan kompozisyonlardan anlaşıldığı kadarıyla ilk besteleri, çoğu *Sonat* başlığı taşıyan piyano ya da keman için şarkılar ve parçalardan oluşuyordu.¹⁰⁶

İlkokulu bitirdikten birkaç gün sonra Herman K. B. Akerberg'in¹⁰⁷ (1875-1954) sınıfına kabul edilerek org eğitimi almaya başlamıştır. Akerberg'den aldığı bir yıllık eğitimin ardından 1924 yılında Vaxjö'ye giden Larsson burada org sınavını geçerek performans sertifikasını almıştır. Ardından 1925 yılında kontrpuan ve

¹⁰⁴ Hans ASTRAND, *Sohlmans Musiklexikon*, 79.

¹⁰⁵ A.g.k., 79.

¹⁰⁶ A.g.k., 79.

¹⁰⁷ Herman Konrad Birger Akerberg (1875-1954): İsveçli organist ve öğretmen.

kompozisyon çalışmaları için Stockholm'daki Kraliyet Müzik Akademisi'ne kabul edilmiştir.¹⁰⁸ Burada Ernst Ellberg (1868-1948)¹⁰⁹ ile kompozisyon ve Olallo Morales (1874-1957)¹¹⁰ ile şeflik okumuştur. Akademideyken *Op. 1, Bir Kemancının Son Yolculuğu* (1927), *Op. 2, Re Majör 2. Senfoni* (1927-28) ve *Op. 4, Konser Üvertürü No. 1* (1929) adıyla ilk opus numaralı eserlerini bestelemiştir. Aynı zamanda *1. Senfoni*'sinin ilk seslendirilişi akademideki bir konserde kendi yönetiminde yapılmıştır.¹¹¹

Mezuniyetinin ardından 1929-1931 yılları arasında İsveç hükümetinden almış olduğu burs ile kompozisyon eğitimine devam etmek üzere Avrupa'ya gitmiştir. Viyana'da Alban M. J. Berg (1885-1935)¹¹² ile Leipzig'de Friedrich Otto Reuter (1896-1963)¹¹³ ve daha pek çokları ile çalışma fırsatı bulmuştur. Yenilik peşinde olan Larsson geleneksel tarzda eğitim veren Berg ile yaptığı çalışmalarda aradığını bulamamıştır. Viyana'dayken kendi viyola konçertosunu çalarken dinlediği Paul Hindemith'ten (1895-1963)¹¹⁴ çok etkilenmiştir.¹¹⁵ Burada Schoenberg'in on iki ton tekniğini ve Hindemith'in neoklasik stilini keşfetme imkânı bulmuştur. Erken dönem eserlerini Sibelius etkisinde ve romantik stilde yazmış olan Larsson yurtdışındaki eğitiminin ardından dodekafonik¹¹⁶ tarzda beste denemeleri yapmaya başlamıştır.

Yurtdışındaki eğitiminden sonra İsveç'e geri dönen Larsson 1931 yılında Stockholm Kraliyet Tiyatrosu'nda tiyatro eğitmeni olarak çalışmıştır. 1933 yılında

¹⁰⁸ Hans ASTRAND, **Sohlmans Musiklexikon**, 80.

¹⁰⁹ Ernst Ellberg (1868-1948): İsveçli müzisyen, besteci ve öğretmen. 1903-1933 yılları arasında Stockholm Kraliyet Müzik Akademisi'nde kompozisyon, kontrpuan ve orkestrasyon dersleri vermiştir.

¹¹⁰ Olallo Morales (1874-1957): İspanyol asıllı İsveçli şef, müzisyen, besteci ve öğretmen.

¹¹¹ A.g.k., 80.

¹¹² Alban Maria Johannes Berg (1885-1935): Avangarde müziğin öncüsü Avusturyalı müzisyen ve besteci.

¹¹³ Fritz (Friedrich Otto) Reuter (1896-1963): Ünlü Alman müzikolog, besteci, müzisyen ve öğretmen.

¹¹⁴ Paul Hindemith (1895-1963): Alman besteci, müzisyen, şef, müzik teorikisi ve öğretmendir.

¹¹⁵ A.g.k., 80.

¹¹⁶ Dodekafonik (Fr): On iki sesle ilgili.

Lund Dagblad gazetesi için müzik eleştirisi yazmaya başlamıştır ve 1937 yılına kadar bu işine devam etmiştir. O dönemde aynı zamanda Malmö ve Lund'da ders vererek geçimini sağlamış ve buna ek olarak Stockholm Kraliyet Operası'nda koro öğretmeni olarak da görev yapmıştır.¹¹⁷

Bestelerken tek bir tarza bağlı kalmamış olan Larsson ülkesine dönüşünün ardından müzikteki yenilikleri eserlerine uygulamaya başlamıştır. 1932'de yazdığı *Op. 8, 10 İki-Sesli Piyano Parçası* ile İsveç'te on iki ton sistemi kullanan ilk besteci olmuştur.¹¹⁸ Aynı yıl bestelediği *Op. 10, Yaylı Çalgılar Orkestrası için Sinfonietta* eseri ile neoklasik stili kuvvetli bir şekilde kullanmaya başlamıştır. Bu stilde bestelediği eserlere örnek olarak “*Op. 12, Yaylı Çalgılar Orkestrası için Küçük Serenat* (1934), *Op. 13, Konser Uvertürü No. 2* (1934), *Op. 15, Oda Orkestrası için Divertimento No. 2* (1935) ve *Op. 16, Piyano Sonatina No. 1* (1936) verilebilir. Floransa, İtalya'daki 12. ISCM¹¹⁹ festivalinde *Op. 10 Sinfonietta* adlı eserinin 5 Nisan 1934'te yapılan performansının ardından uluslararası bir ün kazanmıştır. Bu performans 1930'lu yıllarda eserlerinin yurtdışında tanınmasına yardımcı olmuştur. *Op. 10, Sinfonietta*'nın ardından her biri daha da incelikli yazılmış neoklasik stilde başarılı besteler ortaya koymaya devam etmiştir. 1934'te Sigur Rascher (1907-2001)¹²⁰ için bestelediği *Op. 14, Alto Saksafon ve Yaylı Çalgılar Orkestrası için Konçerto* standartların dışında bir ton anlayışı ve ilerici fikirler kullanılarak yazılmış ilk önemli saksafon eserlerinden biridir.¹²¹

¹¹⁷ Hans ASTRAND, *Sohlman's Musiklexikon*, 80.

¹¹⁸ A.g.k., 80.

¹¹⁹ ISCM : Uluslararası Çağdaş Müzik Topluluğu, 1922'de Salzburg'ga kurulmuş çağdaş klasik müziği destekleyen bir müzik organizasyonudur.

¹²⁰ Sigur Rascher (1907-2001): 20.YY saksafon repertuarının gelişimine katkıda bulunmuş Alman asıllı Amerikalı saksafoncu

¹²¹ A.g.k., 81.

Larsson'un eş zamanlı olarak büyük ölçekli eserler üretme girişimleri çok başarılı olamamıştır. 1936-1937 yıllarında bestelediği *Op. 17, 2. Senfoni* hemen başarı kazanamamış olsa da sonradan meşhur olmuş bir eserdir. *2. Senfoni* ve aynı yıllarda bestelediği *Op. 9, Kıbrıs Prensesi* adlı operası çok fazla stilin karışımından oluşmaları sebebiyle eleştiriler almıştır.¹²² Bu sebepten dolayı eserler Larsson tarafından geri çekilmiştir. *2. Senfoni* 1970li yıllarda Larsson tarafından tekrar düzenlenmiş ve repertuvara dahil edilmiştir. Bunun yanı sıra hem senfoni hem de operadan bölümler ana eserden bağımsız olarak *Ostinato – Senfonik Bölümler* ve *3 Operabilder* adlarıyla tekrar yayınlanmıştır.

Besteci 1937 yılında İsveç Radyo Oda Orkestrası'nda devamlı şeflik yapmaya başlamıştır ve 1954 yılına kadar bu görevini sürdürmüştür. Radyoda çoğunlukla hafif sanat müziği yöneten Larsson aynı zamanda besteci, program yapımcısı ve sunucusu olarak da çalışmıştır. Bu dönem Larsson'un yine farklı bir besteleme stili kullanmaya başladığı ve besteciliği açısından geçirmiş olduğu en verimli ve de en yorucu dönemdir diyebiliriz. İsveç Radyosu'nda Hjalmar Gullberg (1898-1961)¹²³ ve Pontus Bohman¹²⁴ ile birlikte *lirik süit* adında yeni bir radyo programı türü geliştirmiştir.¹²⁵ Bu radyo programı türü 19.YY melodramlarından farklı olarak yeni ve değişik bir şekilde müzik ve şiirsel okumayı harmanlamaktadır. Bir çeşit edebi-müzikal program da diyebileceğimiz *lirik süit* o zamanlar binlerce İsveçli'nin müzik zevkini etkilemiş ve çok popüler olmayı başarmıştır. Larsson bu program serisi için sipariş üzerine pek çok beste yapmış, ara müziklerini yazmıştır. Ortaya çıkan bu materyaller 1938 tarihli en popüler konser eseri olan *Op. 19, Orkestra için Pastoral Süit, Op. 20, Yaylı Çalgılar Dörtlüsü için Samimi Minyatürler* ve *Op. 24, Anlatıcı, Soprano, Bariton, Koro ve Orkestra için Lirik Süit – Gizlenmiş Tanrı* (1940) adlı eserlerin kaynağı olmuştur. Bu eserler neoklasik stilde, İskandinav romantizmi etkisindedir ve

¹²² Hans ASTRAND, *Sohlmans Musiklexikon*, 81.

¹²³ Hjalmar Gullberg (1898-1961): İsveçli yazar, şair ve çevirmen.

¹²⁴ Pontus Bohman: İsveçli radyo sunucusu.

¹²⁵ A.g.k., 81.

İsveç halk müziği öğeleri barındırmaktadır. En ünlü eserlerinden olan ve 1938 yılında bestelediği 4 bölümden oluşan *Op. 18, Orkestra için Bir Kış Masalı* da bu stilde yazılmıştır. *Pastoral Süit* melodi, form, ritim ve enstrümantasyon arasındaki dengenin çok iyi yaratıldığı ustalıklarla bestelenmiş bir eserdir. Sözleri şair Hjalmar Gullberg tarafından Malmö’de yazılan *Gizlenmiş Tanrı* ise hala tüm zamanların en çok icra edilen klasik İsveç eseridir.¹²⁶

Larsson 2. Dünya Savaşı sırasında Naziler Norveç ve Danimarka’yı işgal ederken, ülke içinde umut ve cesaret sağlamak amacıyla eserler bestelemeye başlamıştır. 1940 yılında Alf R. S. Henrikson (1905-1995)¹²⁷ ile beraber bestelediği ve esin kaynağı olan Norveç’teki anti-nazi direniş hareketinin marşı haline gelen *Tahvil Yürüyüşü* adlı vokal eser özellikle çok popüler olmuştur.¹²⁸ Daha sonra bu müzik Norveç şarkısı “Norveç için kırmızı, beyaz ve mavi” için kullanılmıştır. Savaş sırasında radyodaki işlerinin yanı sıra oldukça kazanç sağlayan film ve sahne müzikleri yapmaya başlayan Larsson altı yıl içinde yaklaşık otuz film için müzik bestelemiştir. İsveç Radyosu’nda sahip olduğu pozisyonu ve savaş yıllarında eğlence müziğine yaptığı katkılar onu İsveç’in kültürel yaşamının bir parçası ve her insanın hayatına ulaşabilen bir besteci yapmıştır.

1940’lı yıllarda Larsson bağımsız beste yapmaya yönelmiştir. İkinci Dünya Savaşının büyük eserler üretimini olumsuz bir şekilde etkilemesi nedeniyle 1940’lı yılların ortalarına kadar ancak *Op. 31, Re minör Yaylı Çalgılar Dörtlüsü No. 1* (1944) ve *Op. 34, Do minör 3. Senfoni* (1944-45) gibi büyük eserler besteleyebilmiştir.¹²⁹ 1940’lı yılların sonuna doğru Larsson daha karmaşık ve

¹²⁶ Hans ASTRAND, *Sohlmans Musiklexikon*, 82.

¹²⁷ Alf Ragnar Sten Henrikson (1905-1995): Dile olan ilgisi ve geniş genel bilgisiyle tanınan İsveçli yazar, şair ve tercüman.

¹²⁸ A.g.k., 82.

¹²⁹ A.g.k., 82.

Hindemith'in polifonisinden¹³⁰ etkilenmiş olgunlaşmış bir tarzda bestelemeye başlamıştır. Eserlerinde modern çok tonluluk eğilimlerine ek olarak düzensiz formlar ve tematik değişiklikler kullanmıştır. *Op. 37, Viyolonsel Konçertosu* (1947), *Op. 40, Orkestra için Müzik* (1949) ve *Op. 42, Keman Konçertosu* (1952) bu stilde bestelediği önemli eserlerdendir.

Savaşın ardından Larsson devlet tarafından yönetilen İsveç Amatör Orkestraları'nın yöneticisi olarak atanmıştır. Bu dönemde daha geniş bir dinleyici ve icracı kitlesine katkıda bulunmak arayışındadır. Bu amaçla kendi girişimleriyle, ileri düzey amatörler için teşvik edici ve zorlayıcı bir solo repertuar oluşturacak bir dizi eser yazmayı planlamıştır.¹³¹ 1953 ve 1957 yılları arasında 'Op. 45' numarasıyla profesyonel solistler ve amatör yaylı çalgıcular için en ünlü eser serisi olan *12 Konçertino*'yu bestelemiştir. Sırasıyla flüt, obua, klarnet, fagot, korno, trompet, trombon, keman, viyola, viyolonsel, kontrbas ve piyano için yazılan bu eserleri Larsson 1930'larda kullandığı hafif ve zarif neoklasik stili yeniliklerle birleştirerek bestelemiştir. Amatör müzisyen repertuarına önemli ve son derece takdir edilen bir katkı sağlamış olan bu serideki on iki konçertinin çoğu artık standart solo repertuarına dahil olmuştur.

Besteci kimliğinin yanı sıra Larsson öğretmenlik ve yöneticilik görevleri de üstlenmiştir. 1947-1959 yılları arasında Stockholm'daki Kraliyet Müzik Akademisi'nde kompozisyon öğretmeni olarak çalışmıştır. İlk başta enstrümantasyon, form analizi gibi dersler de vermiş olan Larsson daha sonra sadece kompozisyon dersleri vermeye yoğunlaşmıştır. 1961'de ise Uppsala Üniversitesi'ne Müzik Direktörü olarak atanmış ve 1966 yılına kadar buradaki görevine devam etmiştir. Bunları yanı sıra kariyeri boyunca çeşitli kuruluşlarda da yöneticilik yapmış ve 1939-

¹³⁰ Polifoni (Yun.): Çokseslilik, bir ya da daha fazla melodik çizginin birleştiği doku.

¹³¹ Hans ASTRAND, **Sohlmans Musiklexikon**, 83.

1963 yılları arasında İsveç Besteciler Derneği'nin yönetim kurulunda bulunmuştur.¹³²

Larsson 1950'li yıllarda birkaç yıllık beste yapmadan geçen sürenin ardından tekrar on iki ton sistemi kullanarak eserler üretmeye başlamıştır. Bu sefer Schoenberg'in on iki ton tekniğinin aksine, çok daha titiz bir form yaklaşımı sergilemiş; tek bir 12 perde dizisine dayanan ve çıkış noktası birbiri ardına gelen akorlardan oluşan olan bir teknik geliştirmiştir.¹³³ *Op. 43, Missa Brevis* (1954), *Op. 48, Yaylı Çalgılar için Adagio* (1960), *Op. 49, Orkestra için 3 Parça* (1960) ve *Op. 50 Orkestra için Çeşitlemeler* (1962) bu tekniği kullanarak yazdığı eserlerdir.

1966 yılından sonra bütün zamanını bestelemeye ayırmak isteyen Larsson, Stockholm'ün kuzeyinde bir ada olan Lidingö'ya yerleşmiştir. 1966 yılında bestelediği bariton, koro ve orkestra için kantat olarak yazılan *Op. 53, Güneş Saati ve Vazo* ve yayıncısı 'Gehrmans Musikförlag'¹³⁴ için 1967'de bestelediği *Op. 54, Orkestra için Lirik Fantezi* ile neoklasik stilde yazıma geri dönmeye başlamıştır. Sipariş üzerine yazdığı *Symfoniska Ostinato* ve *Op. 22, Festmusik* gibi eserleri Nobel ödül törenlerinde kullanılmıştır.¹³⁵

1970'lerin başındaki orkestra için olan çalışmaları *Op. 62, İki Dilek* (1971) ve *Op. 64, Raa Rokoko* (1973) bestecinin sıradan kompozisyon çalışması gibi yazdığı müzikal anlamda incelikli eserlerdir. Ham rokoko anlamına gelen *Raa Rokoko* basit rokoko tekniklerinin kullanıldığı bir eserdir. *İki Dilek* ise Larsson'un Stockholm'daki Kraliyet Müzik Akademisi'nin 200. yıldönümü için yazdığı bir eserdir. 1970'lerdeki

¹³² Hans ASTRAND, *Sohlmans Musiklexikon*, 83.

¹³³ A.g.k., 83.

¹³⁴ Gehrmans Musikförlag: 1893'te Carl Gehrman tarafından kurulan İsveç müzik yayıncısı.

¹³⁵ A.g.k., 84.

diğer kompozisyonları *Op. 61, Klarnet ve Piyano için 3 Parça, Op. 63, Aubade ve Op. 65, Yaylı Çalgılar Dörtlüsü*'dür.¹³⁶

Hayret verici derecede yoğun bir kariyeri olan Larsson ölmeden on yıl önce beste yapmaya son vererek emekli olmuştur. Ardından kökeni olan Skane eyaletine geri dönmüş ve Helsingborg'a yerleşmiştir. 27 Aralık 1986'da yetmiş sekiz yaşında Helsinki'de diyabete bağlı olarak vefat etmiştir.¹³⁷

Larsson bir stilden diğerine yaptığı geçişler sebebiyle ve o dönemin batı sanat müziği gelişimine ayak uydurmadığı için eleştirilmiş olsa da onlarca yıl boyunca sanatsal duruşundan ödün vermeden geniş bir dinleyici kitlesine hitap edebilmiş ve eserleri en çok icra edilen İsveçli besteci olmayı başarmıştır.

Sanatın her çeşidinde 'form' Larsson'un en çok ilgisini çeken şey olmuştur ve bu sebepten dolayı form üzerinde yapılan kısıtlamaları hiçbir zaman kabul etmemiştir.¹³⁸ Her zaman yeni fikirler ve deneyimler peşinde olan besteci, ses öğeleri içeren tüm sanat formlarında yeni türlerin ve ifade biçimlerinin gelişimini ilgiyle izlemiştir.

Larsson aynı zamanda İsveç'teki popüler sanat müziğinin yaratıcısı olmuştur. Bestelediği ara müzikler ve özellikle savaş zamanı yazdığı marşlar sayesinde tüm ülke tarafından tanınmış ve sevilmiştir. 'Nutida Musik'¹³⁹ adındaki periyodik dergide

¹³⁶ Hans ASTRAND, *Sohlmans Musiklexikon*, 84.

¹³⁷ A.g.k., 84.

¹³⁸ A.g.k., 81.

¹³⁹ Nutida Muzik: Uluslararası Çağdaş Müzik Topluluğu'nun İsveç bölümü tarafından yılda dört sayıyla yayınlanan, 1957'de kurulmuş bir dergidir.

çıkan bir makalede Larsson amacını, müziği ile mümkün olduğunca çok insana ulaşmak olarak ifade etmiştir.¹⁴⁰ Eserlerinde sadelik ve karmaşıklığı bir arada kullanan Larsson, karmaşık kompozisyon yöntemlerinin dinleyiciyi rahatsız edebilecek nitelikte olmaması gerektiğini düşünmektedir. Mozart'tan her zaman etkilenmiş ve ilham almış olan besteci ağır tempolardan kaçınarak, eşliklerdeki hafif ritimler, karmaşık renk değişimleri ve A-B-A'ya dayalı form kalıpları kullanarak Mozartvari düşüncelerini eserlerine yansıtmıştır. Verdiği bir röportajında müziğe dair düşüncelerini şu sözlerle dile getirmiştir: “Müziğin canlı olmasını istiyorum, yerde sürüklenmemeli, uçmalı.”¹⁴¹

3.2. Lars-Erik Larsson'un Klarinetli Eserleri

Larsson klarinet için çok fazla eser yazmamıştır. Mozart anısına ithaf ettiği *Op. 45 No. 3, Klarinet ve Yaylı Çalgılar Orkestrası için Konçertino* ve *Op. 61, Klarinet ve piyano için 3 Parça* (1970) 20.YY klarinet repertuvarına girmiş iki klarinet yapıtıdır. Bu eserlere ek olarak üfleme çalgılar beşlisi için 1968'de bestelediği *Op. 55, Divertimento – Dört Zaman* adlı eseri oda müziği repertuvarında bulunmaktadır.

¹⁴⁰ Hans ASTRAND, *Sohlmans Musiklexikon*, 81.

¹⁴¹ A.g.k., 80.

4. OP. 45 NO. 3 KLARNET VE YAYLI ÇALGILAR ORKESTRASI İÇİN KONÇERTİNO'NUN FORM ANALİZİ

Larsson'un Mozartvari sade bir düşünceyle bestelediği bu konçertino tonal yapıdadır. Aynı zamanda Hindemith'in etkisinde neoklasizm etkilerini görmek mümkündür. Bu kapsamda 3 numaralı *Op. 45, Klarnet Konçertosu*'nda yer alan 'Mozart Anısına' ithafıyla Mozart'a duyduğu saygıyı ve besteciliğine olan hayranlığını göstermek istemektedir. Bu konçertininun açılış bölümü 1956'da Cenevre Radyosu'ndaki "Mozart Jubilee"¹⁴² için bestelenmiş ve icra edilmiştir.

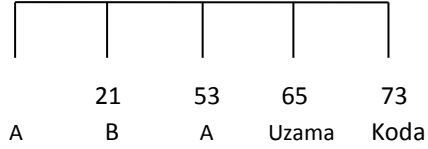
Teknik açıdan karışık ve ilgi çekici bir solo parti ve oldukça sade ve basit bir eşlik partisiyle yazılan bu konçertino amatör orkestralar için yazıldığından kısa süren bir eserdir. Üç bölümden oluşan konçertininun bölümleri ve form analizi aşağıdaki gibidir:

1. Bölüm: Allegro

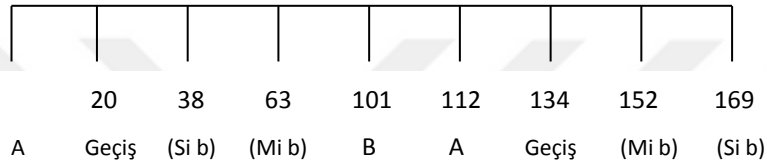
	6	14	23	35	50	60	83	88	96	113	128	138	
a	a ¹	b	Köprü	B	Kapanış	Kadans	a	a ¹	Köprü	B	Kapanış	Koda	

¹⁴² Mozart Jubilee: Wolfgang Amadeus Mozart'ın 200. Ölüm yıldönümü anısına yapılan tören.

2. Bölüm: Andante

3. Bölüm: Presto

Birinci bölüm bir çeşit sonat allegrosu formundadır. A temasında basta 5'li armonik yapı geçişleri bulunmaktadır. Burada melodinin köke göre hem Majör hem minör duyulması nedeniyle tonal kesinlikten kaçınılmış ve daha gri bir tonal yaklaşım oluşturulmuştur. Bölümün 6. ölçüsünde klarnetin girişiyile yeni bir cümle duyulmaktadır. 14. ölçüde yeni başka bir cümlenin duyulmasından sonra, 23. ölçüde yaylılarda gelen baştaki motifin tekrarı ve buradaki inici kayan yapılar köprüyü oluşturmaktadır. 30. ölçüde gelen uzamada klarnette ritmik ögenin çeşitlendirilmesi görülmektedir. 35. ölçüden itibaren ön planda olan klarnet, B temasını çalan yaylı çalgılara eşlik etmekte ve müziğe biraz nefes aldırılmaktadır. Burada klarnetin partisinde kullanılan küçük 2'li aralıklar 44. ölçüde yaylılar ve klarnetin rol değiştirmesiyle bu sefer yaylı çalgılarda duyulmaktadır. Tema burada senkoplu bir yapıyla tekrar ortaya çıkmaktadır. 50. ölçüde kapatıcı yeni bir figürle kapanış bölümü gelmektedir. Beşinci dereceden birinci derece fa pedalına geçiş yapan müzik klarnette gelen bir genişlemeyle 60. ölçüde kadansa ulaşmaktadır.

A temasının varyasyonlarını içeren bu kadansta 4'lü aralıklarla başlayan melodi daha sonra çevrimi olan 5'li aralıkların çevrimiyle zenginleşmektedir. 74. ölçüde klarnet tiz re sesinden kalın re sesine doğru inici bir hareket yapmaktadır. Ayrıca gizlenmiş arpej hareketleri duyulmaktadır. 83. ölçüde basta eserin başında bulunan aynı 4'lü armonik yapıyla yeniden serim başlamaktadır. Müzik bu bölümde aynı form yapısını izlediğinden buna büyük planda bir imitasyon da denebilmektedir.

Klasik konçerto formunda gelişme bölümü de bulunmaktadır ancak bu eser neoklasik yaklaşımla yazıldığı ve konçertino olduğu için kadans öncesi duyulması gereken gelişme bölümü elimine edilmiştir.

88. ölçüde tema tekrar duyulmaktadır. Ardından köprü ve dört ölçülük bir uzama bulunmaktadır. Klarnetteki canlı ve arpejli yapı ve bölümün başında gelen figürlerin duyulduğu kapanış bölümü 138. ölçüde kodaya bağlanmaktadır. 142. ölçüde klarnette la minör yedili ve dokuzlu akorların açılımı duyurularak form güçlendirmesi yapılmıştır.

İkinci bölüm bir Rondo fikriyle yazılmıştır. Yaylı çalgıların genel olarak inici diziler, küçük 2'li ve 3'lü aralıklardan oluşan melodik bir yapı izlediği görülmektedir. Yaylı çalgılarda gelen A teması küçük bir uzamayla 21. ölçüde basta fa pedalının olduğu B temasına ulaşmaktadır. Bu bölümde baslarda ve solo partide Majör-minör geçişleri görülmektedir. Klarnette duyulan bu tema çıkıcı bir yapıyla 30. ölçüde forte bir melodiye ulaşmaktadır. Yaylı çalgılarda ikili ve üçlü aralıklarda gelen bas yapısına klarnet tiz seslere çıkan solistik bir melodiyle eşlik etmektedir.

43. ölçüde sakinleşmeye başlayan müzik basta re pedalının üstüne klarnetin çaldığı B temasıyla devam etmektedir. 53. ölçüde ise kemanlarla A temasına dönüş yapmaktadır. 65. ölçüde gelen bir uzamanın ardından fa akoruyla gelen uzama müziği fa pedalındaki kodaya bağlamaktadır. Küçük ikili aralıkların duyulduğu kodayla bölüm sona ermektedir.

Üçüncü bölümün yapısında modal bir armoni bulunmaktadır. Larsson burada artmış dörtlü ve eksik yedilisi olan si bemol Lidyen modu¹⁴³ kullanmıştır. Si bemol sesi üzerinde merkezileşmiş bir yazı görülmektedir. Aynı zamanda basso ostinato¹⁴⁴ üzerine, bölüm boyunca sol Majör ve re Majöre giden üçlü ilişkiden söz etmek de mümkündür. 20. ölçüde müzik aniden gizlenmiş re tonuna bir geçiş yapmaktadır. 27. ölçüde tema Si bemolden ek altılı sol lidyen moduna modülasyon yapmaktadır. Burada klarnette sol lidyen üzerine işlemler duyulmaktadır.

38. ölçüde ana temanın klarnette güçlü bir şekilde yeniden gelişiyse basta si bemol sesinde uzun süre tutulan bir pedal oluşmaktadır. 60. ölçüde si bemolden beşinci derece olarak yapılan Majör-minör geçişiyle, 63. ölçüde birinci derece mi bemol pedalı olarak 80. ölçüye kadar devam etmektedir. Hızlı ve canlı bir şekilde devam eden müzik 101. ölçüde basso ostinatunun kesilmesiyle bir anda şaşırtıcı bir şekilde sakinleşmekte ve 'Lento' B teması başlamaktadır. Bu tema adeta ikinci bölümün B temasının varyasyonu olarak fa pedalı üstünde ortaya çıkmaktadır.

112. ölçüde taze bir başlangıçla A teması tekrar duyulmaktadır. Baştaki armonik yapı tam perde yukarı transpoze edilmiştir. 134. ölçüde müzik tekrar aniden

¹⁴³ Lidyen modu: 1-1-1-½-1-1-½ ses aralıklarıyla fa sesi üzerine kurulmuş bir dizidir.

¹⁴⁴ Basso ostinato (İt.) : İnatçı bas anlamına gelmektedir. Barok müzikte parça içerisinde basta genelde 2 ya da 4 ölçü sayılı bas kalıplarının ardarda çalınmasıdır.

re tonuna geçiş yapmaktadır. Ardından bölümün ilk yarısında olduğu gibi uzun bir si pedalı duyurulmamış, elimine edilmiştir. Bunun yerine önceden üçlüsü sol duyurulmuş olan ek altılı mi bemol akoru 152. ölçüde pedal ses olarak devam etmektedir. 169. ölçüde si bemol üzerinde basso ostinato duyulmaktadır. Ardından bu bas figürü sıkıştırılmış olarak devam etmektedir. 175. ölçüde birinci bölümün sonunda gelen çıkıcı bitiş figürü baslarda aynı armonik yapıyla ve klarnette uzatılmış olarak duyulup bölümü sonlandırmaktadır.

5. SONUÇ

Nielsen'in son yıllarında yazmış olduğu *Op. 57, Klarnet Konçertosu* bestecinin solo çalgı ve orkestranın bileşimini kullanmaktaki ustalığının yanı sıra geliştirdiği kompozisyon teknikleri ve ifade biçimleri açısından gelmiş olduğu yeri gösterir. Konçertoyu yazarken her bir enstrümana ve enstrüman grubuna ayrı ayrı karakterler olarak önem vermiş, geliştirmiş olduğu tonalite tekniği ve formları harmanlayarak klarnetin kapasitesini olabildiğince kapsamlı bir şekilde kullanmıştır. Eseri ithaf ettiği arkadaşı Oxenvad'ın inatçı ve aynı zamanda yumuşak karakterini yapıtta hayranlık verici bir şekilde yansıtmaktadır. Etkileyici orkestra kullanımı ve yarattığı zengin tını atmosferi dikkat çekmektedir. Bu özellikleri sebebiyle konçerto günümüzde klarnet repertuarında önemli bir yer edinmiştir.

Larsson'un *Op. 45 No. 3, Klarnet Konçertino'su*, ileri seviye amatör yaylı çalgı sanatçıları ve profesyonel solistlerden oluşan bir topluluk için repertuar yaratma amacıyla neoklasik stilde yazdığı on iki konçertinodaki her bir eser gibi küçük bir şaheser olarak görülebilir. Larsson hayatı boyunca solist ve ya orkestra müzisyeni olmamasına rağmen orkestrasyon ve enstrüman bilgisi sayesinde icrası ve dinlemesi kolay eserler üretmiştir ve bu sayede sevilen bir besteci olmuştur. Her zaman ilgi alanı olan form kalıplarını nordik öğelerle birleştirip ilgi çekici ve özgün eserler yaratmıştır.

Nielsen ve Larsson ülkemizde çok bilinmeyen dolayısıyla eserleri fazla icra edilmeyen iki önemli çağdaş İskandinav bestecidir. Bu çalışma, bestecilerin ve klarnet eserlerinin daha iyi anlaşılabilmesi ve yorumlanması açısından kolaylık sağlanması amacıyla yazılmıştır.

6. EKLER

Hommage à Mozart

CONCERTINO

för klarinett och stråkorkester
(for Clarinet and String Orchestra)

op. 45 nr 3

Lars-Erik Larsson

c:a 12½ min.

Allegro (♩ = c:a 126)

CLARINETTO
in B

PIANO

p *mf*

p dolce *p*

poco a poco cresc. *f* *mf*

poco a poco cresc. *f* *sf* *p*

20 2 3

24

28

34 3

41 4

46

mf *f* *mp* *mf*

51

54

ff *mf* *p* *p* *tranquillo*

62

mf *più mosso*

70

f

76

mf *ritard.* *a tempo* *ritard.*

Tempo I

83

p *p*

5

82 *p* *mf* *mf*

6

93 *f* *f*

7

97 *sf* *sfp*

100

100 *mf* *mp* *p dolce* *p*

106

106 *poco a poco cresc.* *f* *mf* *p* *poco a poco cresc.* *sf*

6

8

p dolce

f

mf

9

mp

p

mf

f

mf

5

27

C. G. 5135

132

Musical score for measures 132-135. The upper staff features a melodic line with trills and triplets. The lower staff provides harmonic support with sustained chords and a piano (*p*) dynamic marking.

10

134

Musical score for measures 134-137. Measure 134 is marked with a circled '10'. The upper staff has a melodic line with triplets and dynamics *p*, *f*, and *sf*. The lower staff has a bass line with dynamics *f* and *sf*.

139

Musical score for measures 139-140. The upper staff has a melodic line with trills and dynamics *(h)*. The lower staff has a bass line with dynamics *(h)*.

141

Musical score for measures 141-144. The upper staff has a melodic line with dynamics *f* and *p*. The lower staff has a bass line with dynamics *f*.

145

Musical score for measures 145-148. The upper staff has a melodic line with dynamics *f*, *p*, and *sf*. The lower staff has a bass line with dynamics *p*, *sf*, and *mf*.

II

Andante (♩ = c.a 76)

1

p dolce

p *mf* *p* *mf* *p*

2

mf *mp* *p* *mf* *pp*

3

mf *p*

mf *p*

4

mf *f* *mp* *mf*

9

f *f*

5

mf *mp* *mf* *mp*

6

p *pp* *mp* *p*

p *p* *p* *p* *p*

0

7

p *pp* *p dolce*

p *mf* *p* *mf* *p*

Measures 7-8: Treble clef starts with a half note G4, followed by a whole rest. Bass clef has a half note G3, followed by a whole rest. Measure 7 continues with a half note G4, then a half note A4. Measure 8 continues with a half note B4, then a half note C5. Dynamics include *p*, *pp*, *p dolce*, *p*, *mf*, and *p*.

8

mf *mp* *p*

Measures 8-9: Treble clef has a half note G4, then a half note A4. Bass clef has a half note G3, then a half note A3. Measure 8 continues with a half note B4, then a half note C5. Measure 9 continues with a half note D5, then a half note E5. Dynamics include *mf*, *mp*, and *p*.

9

p *mf* *pp* *p*

Measures 9-10: Treble clef has a half note G4, then a half note A4. Bass clef has a half note G3, then a half note A3. Measure 9 continues with a half note B4, then a half note C5. Measure 10 continues with a half note D5, then a half note E5. Dynamics include *p*, *mf*, *pp*, and *p*.

10

mp *mf* *p*

Measures 10-11: Treble clef has a half note G4, then a half note A4. Bass clef has a half note G3, then a half note A3. Measure 10 continues with a half note B4, then a half note C5. Measure 11 continues with a half note D5, then a half note E5. Dynamics include *mp*, *mf*, and *p*.

p *pp*

Measures 11-12: Treble clef has a half note G4, then a half note A4. Bass clef has a half note G3, then a half note A3. Measure 11 continues with a half note B4, then a half note C5. Measure 12 continues with a half note D5, then a half note E5. Dynamics include *p* and *pp*.

III

Presto (♩. = c:a 144)

mf

1

2

f

3

mf

mp

4

f

12

The first system of music consists of six measures. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a dynamic marking of *f*. The lower staff is in bass clef with a key signature of one flat (Bb) and a dynamic marking of *mf*. The music features a melodic line in the upper staff and a harmonic accompaniment in the lower staff.

The second system of music consists of six measures. The upper staff continues the melodic line from the first system. The lower staff continues the harmonic accompaniment. A circled number '5' is placed above the fifth measure of the upper staff.

The third system of music consists of six measures. The upper staff continues the melodic line. The lower staff continues the harmonic accompaniment.

The fourth system of music consists of six measures. The upper staff begins with a double bar line and a circled number '6' above the sixth measure. The music then resumes in the seventh measure. The lower staff continues the harmonic accompaniment.

The fifth system of music consists of six measures. The upper staff continues the melodic line. The lower staff continues the harmonic accompaniment.

First system of musical notation, featuring a treble clef with a melodic line and a grand staff with piano accompaniment. The piano part consists of chords and eighth notes.

Second system of musical notation, starting with a measure marked with a circled '7'. It includes a treble clef with a melodic line and a grand staff with piano accompaniment. Dynamics include *sf*.

Third system of musical notation, featuring a treble clef with a melodic line and a grand staff with piano accompaniment. The piano part consists of chords and eighth notes.

Fourth system of musical notation, starting with a measure marked with a circled '8' and the tempo marking *Lento (♩ = ♩)*. It includes a treble clef with a melodic line and a grand staff with piano accompaniment. Dynamics include *p dolce* and *p*.

Fifth system of musical notation, featuring a treble clef with a melodic line and a grand staff with piano accompaniment. Dynamics include *pp* and *p*.

14

9

Presto

Musical notation for measures 9-10. The score consists of three systems. The first system has a treble clef staff with a whole rest and a dynamic marking of *f*. The second system has a treble clef staff with a dynamic marking of *pp* and a bass clef staff with a dynamic marking of *mf*. The third system continues the bass clef staff.

Musical notation for measures 11-12. The first system has a treble clef staff with a melodic line and a bass clef staff with a rhythmic accompaniment. The second system continues both staves.

Musical notation for measures 13-14. The first system has a treble clef staff with a melodic line and a bass clef staff with a rhythmic accompaniment. The second system continues both staves.

10

Musical notation for measures 15-16. The first system has a treble clef staff with a melodic line and a bass clef staff with a rhythmic accompaniment. The second system continues both staves.

Musical notation for measures 17-18. The first system has a treble clef staff with a melodic line and a bass clef staff with a rhythmic accompaniment. The second system continues both staves.

11

The first system of music consists of a treble staff and a grand staff (treble and bass). The treble staff begins with a melodic line marked with a circled '11'. The grand staff features a bass line with chords and a right-hand accompaniment. Dynamic markings 'f' and 'mf' are present.

The second system continues the musical piece with similar notation, showing a melodic line in the treble and accompaniment in the grand staff.

The third system shows further development of the musical themes, with a prominent melodic line in the treble and a steady accompaniment in the grand staff.

The fourth system includes dynamic markings 'sf' and 'f'. The notation features a melodic line in the treble and a complex accompaniment in the grand staff.

The fifth system concludes the page with dynamic markings 'mf' and 'sff'. The notation includes a melodic line in the treble and a highly textured accompaniment in the grand staff, with some notes marked with '(h)'.

Koncert for Klarinet og Orkester

Carl Nielsen, Op. 57

Allegretto un poco ♩ : 72

Klarinet
in A

Piano

mp
(coll'ottava ad lib. sin al Φ)

21

ff

ff

32

2

pesante

sempre f

pesante

sempre f

42

ff

42

ff

46

ff

4

69 *sf sf sf sf dim. sf*

74 *f dim.*

5 *a tempo ma tranquillo*

75 *dim. pp poco rall. p espressivo*

81 *molto dim. pp poco rall. p*

82 *cresc. f dim. calando p*

88 *cresc. f mp espr.*

89 *expr. p rall... à tempo*

95 *p*

6

96 *sf sf sf sf dim. dim. p sf*

102 *cresc. Tamb. piov. poco f colla parte dim pp*

6

staccatissimo
pp

This system contains the first two staves of music. The upper staff features a melodic line with slurs and accents. The lower staff is a piano accompaniment with a steady eighth-note pattern. The dynamic marking *pp* is placed at the beginning of the piano part.

segue

This system contains the second and third staves. The upper staff continues the melodic line. The lower staff has a more varied accompaniment. The word *segue* is written above the upper staff towards the end of the system.

ff

Tamb. 7

This system contains the third and fourth staves. The upper staff has a more active melodic line. The lower staff includes a section marked *Tamb. 7* with a specific rhythmic notation. The dynamic marking *ff* is placed at the beginning of the upper staff.

7

sempre staccato e pianissimo

pp

This system contains the fourth and fifth staves. A circled number **7** is placed at the start of the upper staff. The instruction *sempre staccato e pianissimo* is written across the staves. The dynamic marking *pp* is placed at the beginning of the piano part.

This system contains the fifth and sixth staves. The upper staff continues the melodic line with slurs. The lower staff provides a consistent accompaniment.

dim e rall.

dim. dim. e rall.

morendo Cadenza ad lib. pp cre - scen - do

ppp

f marc.

ten. ffz

molto ffz fz quasi rall. pp ff passionato pp tranq.

ff passionato

Tempo ♩ = 72

dim. pp rall. pp

poco rall. rall. e dim. PPP

142 Tempo I p pp

Detailed description: This is a page of a musical score for piano, numbered 63. It contains ten systems of music. The first system (measures 127-131) features a treble and bass staff with dynamics 'dim' and 'e rall.'. The second system (measures 132-136) includes a 'Cadenza ad lib.' section with dynamics 'pp' and 'ppp', and the instruction 'morendo'. The third system (measures 137-141) has dynamics 'f' and 'ffz', and the instruction 'marc.'. The fourth system (measures 142-146) includes 'ten.', 'molto ffz', 'fz', 'quasi rall.', 'pp', 'ff passionato', and 'pp tranq.'. The fifth system (measures 147-151) has 'ff passionato'. The sixth system (measures 152-156) has 'Tempo ♩ = 72', 'dim.', 'pp', and 'rall.'. The seventh system (measures 157-161) has 'poco rall.', 'rall. e dim.', and 'PPP'. The eighth system (measures 162-166) is marked '142 Tempo I' and has 'p' and 'pp' dynamics.

8

Musical score system 1, measures 1-4. The system consists of a vocal line and a piano accompaniment. The piano part includes a tambourine (Tamb.) and dynamic markings of *pp* and *ppp*.

Musical score system 2, measures 5-8. A circled number 8 is placed above the vocal line. The piano part features dynamic markings of *pp*.

Musical score system 3, measures 9-12. The piano part includes dynamic markings of *mf*, *f*, and *ff*.

Musical score system 4, measures 13-16. The piano part includes dynamic markings of *ff* and *fz*.

Musical score system 5, measures 17-20. The system begins with the instruction "Poco a poco accelerando". The piano part includes dynamic markings of *fz* and *ff*, and the word "segue" is written above the notes.

Allegro non troppo (♩ = 112)

The first system of the score consists of a vocal line on a single staff and a piano accompaniment on two staves. The tempo is marked 'Allegro non troppo' with a quarter note equal to 112 beats per minute. The music is in a key with one flat and a 3/4 time signature. The piano part features a complex, rhythmic accompaniment with many sixteenth and thirty-second notes. There are some performance markings like '(p)' and '(f)' in the piano part.

Più allegro

9

T. $\text{♩} = \text{f}$ f sempre

The second system begins with a measure rest of 9 measures, indicated by a circled '9'. The tempo is marked 'Più allegro'. The piano part includes the instruction 'T. $\text{♩} = \text{f}$ f sempre'. The music continues with a similar rhythmic complexity as the first system.

The third system continues the musical piece. It features a tambourine part in the bass line, marked '(Tamb.)'. The piano accompaniment remains intricate and rhythmic.

The fourth system concludes the page. It includes another tambourine part, marked '(Tamb.)' and 'fp (Tamb.)'. The piano part ends with a final cadence.

10

191 *poco a poco accel.*

196 **10** Tempo I (♩ = 72)

197 (Tamb.)

202 **11** *molto ff*

205

First system of musical notation, measures 1-4. The right hand features a complex rhythmic pattern with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a steady accompaniment. The key signature has one flat.

Second system of musical notation, measures 5-8. It includes dynamic markings *dim.*, *rall.*, *p*, and *pp*. The right hand has triplet markings over measures 6 and 7. The left hand continues with a consistent accompaniment.

Poco Adagio
espressivo

Third system of musical notation, measures 9-12. The tempo is marked *Poco Adagio* and the style is *espressivo*. The right hand plays a melodic line with a *p* dynamic, and the left hand provides harmonic support.

Fourth system of musical notation, measures 13-16. Measure 12 is circled and numbered. The right hand has a *p espress.* marking. The left hand includes a *dim.* marking. The key signature changes to two flats.

Fifth system of musical notation, measures 17-20. The right hand features a melodic line with a *p* dynamic. The left hand continues with a steady accompaniment.

Sixth system of musical notation, measures 21-24. The right hand has a melodic line with a *p* dynamic. The left hand provides harmonic support.

(13) *a tempo ma tranquillo*

rall. dim. (appas- sionato) (Tamb.) dim. molto dim. tranquillo molto dim. tranquillo pp

(14) *Più mosso*

mf mf

sempre legato

AB. Fra dette Sted til AB paa Side 15 kan de smaa Noder udelades og Bassen forstaerkes med Underoktaven, undtagen de med 8te forsynede Toner, som forstaerkes med Oktaven over.

AB. Von dieser Stelle ab bis Seite 15 AB kann die Füllstimme (kleine Noten) weggelassen und die Bassstimme mit der unteren Oktave verstärkt werden, mit Ausnahme von den mit 8te versehenen Tönen, welche mit der oberen Oktave verstärkt werden sollen.

51 *f molto espressivo*

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

14

System 14, measures 1-2. The score consists of three staves: a single treble clef staff at the top, and a grand staff (treble and bass clefs) below. The music features a melodic line in the treble clef and a complex accompaniment in the grand staff with many sixteenth notes and slurs.

15

System 15, measures 1-2. Similar to system 14, it has a single treble clef staff and a grand staff. The melodic line continues with a long slur, and the accompaniment remains intricate with sixteenth-note patterns.

System 16, measures 1-2. This system continues the musical piece with the same three-staff layout. The melodic line shows some dynamics markings, and the accompaniment maintains its rhythmic complexity.

System 17, measures 1-2. The final system on the page, it concludes the musical phrase with the same three-staff arrangement. The melodic line ends with a fermata, and the accompaniment features some chordal textures.

16

System 1: Treble clef with a circled measure number '16'. The first staff contains a melodic line with a slur. The piano accompaniment consists of two staves with a rhythmic pattern of eighth notes.

System 2: Continuation of the piano accompaniment from the first system, showing the right and left hand parts with eighth-note patterns.

System 3: Continuation of the piano accompaniment. The right hand part features a melodic line with slurs. The left hand part continues with eighth-note patterns. Performance markings include *molto* and *ff* (amb) with a note in the bass clef.

System 4: Continuation of the piano accompaniment. The right hand part has a melodic line with a slur. The left hand part features a rhythmic pattern of eighth notes.

16

Musical score for measures 16-17. The top staff is a single melodic line. The bottom two staves are a grand staff with piano accompaniment. Measure 16 features a piano (*sf*) accompaniment of sixteenth notes. Measure 17 continues the piano accompaniment with a *sf* dynamic.

17

Musical score for measures 17-18. Measure 17 shows a melodic line with a *sf* dynamic. Measure 18 features a piano accompaniment with a *sf* dynamic.

Musical score for measures 18-19. Measure 18 has a piano accompaniment with a *sf* dynamic. Measure 19 features a melodic line with a *rall.* marking and a piano accompaniment with a *poco a poco dim.* marking.

18 Poco Adagio

Musical score for measures 19-21. Measure 19 has a melodic line with a *p* dynamic. Measure 20 features a piano accompaniment with a *pp* dynamic. Measure 21 features a piano accompaniment with a *pp* dynamic and a *(Tamb.)* marking.

The first system of music consists of a vocal line on a single staff and a piano accompaniment on two staves. The vocal line features a complex melodic line with many accidentals and slurs. The piano accompaniment includes chords and moving lines. Dynamic markings include *pp* (pianissimo) and *f* (forte).

19

The second system is marked with a circled '19'. It features a vocal line and piano accompaniment. The vocal line has a *rall.* (rallentando) marking followed by a *tempo* marking and a *poco* (poco ritardando) marking. Dynamic markings include *mf* (mezzo-forte) and *pp* (pianissimo).

The third system continues the vocal and piano parts. It includes markings for *rall.*, *a tempo*, and *a piacere* (ad libitum). Dynamic markings include *p* (piano) and *dim.* (diminuendo).

20 Allegro non troppo (♩ = 144)

The fourth system is marked with a circled '20' and the tempo 'Allegro non troppo' with a metronome marking of 144. It includes parts for Horn and Strings (Str.). Dynamic markings include *ppp* (pianississimo) and *dim.* (diminuendo). The system concludes with a *rall.* marking.

(Viol.)
p a tempo

m. d.
m. s.

(21)

f
p
f subito

p
pp
p
mf

First system of musical notation, featuring treble and bass staves. The music is characterized by dense, rhythmic patterns. Dynamic markings include *cresc.* and *ff*.

Second system of musical notation, starting with a circled measure number **22**. It includes treble and bass staves. Dynamic markings include *mp cresc.*, *cresc.*, and *f*. The word *segue* is written above the staff.

Third system of musical notation, featuring treble and bass staves. The music consists of rhythmic patterns with various accidentals.

Fourth system of musical notation, featuring treble and bass staves. It includes dynamic markings *ff*, *cresc.*, and *f*. Percussion parts are indicated by *(Tamb. picc.)*.

Fifth system of musical notation, featuring treble and bass staves. It includes dynamic markings *dim.*, *tranq.*, and *p*. Percussion parts are indicated by *(Tamb.)* and *p tranq.*

23 *Meno* (♩: ca 116)

383 *mp espress.* *cresc.*

396 *f* *dim. poco rall.* *mp espr.* *a tempo*

mf *f* *dim. poco rall.* *pp* *p a tempo*

396 *mfz*

24 *molto cantabile e ben tenuto*

401 *f* *dim.*

405 *p*

fluido

25

a tempo

p tempo

mf

mfz

marc.

26

molto espress: e ben tenuto

f

f cantabile

p poco rubato

cresc.

dim.

p

molto espress.

22

Musical score for measures 22-27. The top staff features a melodic line starting with a forte (*f*) dynamic and a crescendo (*cresc.*) leading to a fortissimo (*f*) dynamic. A circled measure number 27 is marked with *a tempo*. The piano accompaniment consists of two staves with various rhythmic patterns and dynamics, including *f*, *fz*, and *ff*.

Musical score for measures 28-33. The top staff continues the melodic line. The piano accompaniment includes a section labeled *Tamb picc* (Tambourine piece) with a *pp* dynamic. Dynamics range from *f* to *ff*.

Musical score for measures 34-39. The piano accompaniment features a section labeled *(Tamb picc)* with a *pp* dynamic. Dynamics include *f* and *ff*.

Musical score for measures 40-45. A circled measure number 28 is present. Dynamics include *f*, *fz*, *mp*, and *f espr.*

Musical score for the first system, featuring three staves. The top staff begins with a dynamic marking of *f* and includes the instruction *poco accel.* The middle staff starts with *mf* and also includes *poco accel.* The bottom staff begins with *f*. The music consists of intricate rhythmic patterns, including sixteenth and thirty-second notes, with various articulations and slurs.

29 Un poco piu mosso

Musical score for the second system, starting with a circled number 29 and the tempo marking "Un poco piu mosso". It features three staves. The top staff begins with *ffz*. The middle staff includes dynamic markings *ffz molto*, *mp molto staccato*, and *pp*. The bottom staff starts with *f* and ends with *mf*. The music is characterized by staccato rhythms and complex chordal structures.

Musical score for the third system, continuing the piece. It features three staves with various rhythmic figures, including triplets and sixteenth-note patterns. The music is written in a complex, multi-measure style.

Musical score for the fourth system, featuring triplets and dynamic markings. It consists of three staves with complex rhythmic patterns and articulations.

30

Musical score for the fifth system, starting with a circled number 30 and the tempo marking "Un poco piu mosso". It features three staves. The top staff begins with *mf*. The middle staff includes dynamic markings *mf* and *fff sempre stacc.* The bottom staff starts with *f*. The music is characterized by staccato rhythms and complex chordal structures.

24

Musical score for measures 47-50. The system consists of three staves: a single treble clef staff at the top, and a grand staff (treble and bass clefs) below. The music features a complex melodic line with many accidentals and a rhythmic accompaniment with triplets and slurs.

Musical score for measures 51-54. Measure 51 is circled and labeled with the number 31. The system consists of three staves. The music continues with intricate melodic and rhythmic patterns, including triplets and slurs. A dynamic marking of *mf* is present below the grand staff.

Musical score for measures 55-58. The system consists of three staves. The music continues with intricate melodic and rhythmic patterns, including triplets and slurs. A dynamic marking of *mp* is present below the grand staff, and the instruction *poco rall.* appears at the end of the system. A *mf* marking is also present at the bottom right.

32 Un poco meno

Musical score for measures 59-62. The system consists of three staves. The music continues with intricate melodic and rhythmic patterns, including triplets and slurs.

Musical score for measures 63-66. The system consists of three staves. The music continues with intricate melodic and rhythmic patterns, including triplets and slurs. The instruction *Cadenza* is written below the grand staff.

562 *a tempo* *p* *rall.* *Allegro vivace* *pp*

569 *mp* *mp* *Tamb.* *ff* (34)

575 *segue* *ff* *fz*

581 *fz* *fz* *f > p* (35)

588 *f*

ad lib. ³ con forza ³

agitato

segno

rall. - - - - - molto -

dim.

Adagio

più vino

p espr.

cresc.

f

33 Adagio

f molto espr.

dim.

p

pp

poco rall.

dim.

poco rall.

fz

dim.

mp

p

pp

First system of musical notation, featuring a treble and bass staff. The treble staff contains a melodic line with a trill and a fermata. The bass staff features a rhythmic accompaniment with a *ff* dynamic marking and a *p* dynamic marking.

Second system of musical notation, featuring a treble and bass staff. The treble staff contains a melodic line with a trill and a fermata. The bass staff features a rhythmic accompaniment with a *f* dynamic marking. A circled number 36 is positioned above the treble staff.

Third system of musical notation, featuring a treble and bass staff. The treble staff contains a melodic line with a trill and a fermata. The bass staff features a rhythmic accompaniment with a *f* dynamic marking.

Fourth system of musical notation, featuring a treble and bass staff. The treble staff contains a melodic line with a trill and a fermata. The bass staff features a rhythmic accompaniment with a *ff* dynamic marking. A circled number 37 and the word "Pesante" are positioned above the treble staff.

Fifth system of musical notation, featuring a treble and bass staff. The treble staff contains a melodic line with a trill and a fermata. The bass staff features a rhythmic accompaniment with a *dim.* dynamic marking.

28

617 *p poco a poco calando*

623 **38** *Molto tranquillo*
p espr.

629 *espr.*

635 *mp poco a poco*

641 *pp cresc. e poco a poco accel.*
accelerando

sempre a tempo

molto ff *ff*

accel.

40

molto ff *sempre ff*

molto oppn

dim.

calando

mp *dim.* *rall.* *pp*

30

41 Poco Adagio (♩ = quasi ♩)

693

p espressivo

p

Handwritten measure number 693 is written above the first staff. The music consists of a treble and bass staff. The treble staff has a melodic line with slurs and a dynamic marking of *p espressivo*. The bass staff has a more rhythmic accompaniment with a dynamic marking of *p*.

697

poco espress.

Handwritten measure number 697 is written above the first staff. The music continues with a treble and bass staff. The treble staff has a melodic line with slurs and a dynamic marking of *poco espress.*. The bass staff has a rhythmic accompaniment.

Allegro (♩ = quasi ♩)

700

p

Poco - - - a - - poco - - in

Handwritten measure number 700 is written above the first staff. The music consists of a treble and bass staff. The treble staff has a melodic line with slurs and a dynamic marking of *p*. The bass staff has a rhythmic accompaniment. The text *Poco - - - a - - poco - - in* is written below the bass staff.

704

tempo I (Allegro vivace)

p *f*

Handwritten measure number 704 is written above the first staff. The music consists of a treble and bass staff. The treble staff has a melodic line with slurs and dynamic markings of *p* and *f*. The bass staff has a rhythmic accompaniment with dynamic markings of *f*.

709

ff *fs* *f*

Handwritten measure number 709 is written above the first staff. The music consists of a treble and bass staff. The treble staff has a melodic line with slurs and dynamic markings of *ff*, *fs*, and *f*. The bass staff has a rhythmic accompaniment with dynamic markings of *ff*, *fs*, and *f*.

75

42

81

87

43 Poco meno

93

100

7. KAYNAKLAR

AKTÜZE, İrkin (2010), **Müziği Anlamak – Ansiklopedik Müzik Sözlüğü**, Pan Yayıncılık, İstanbul

ASTRAND, Hans (1977) **Sohlmans Musiklexikon**, 4. Volume, 2nd Edition, Sohmans Förlag AB, Stockholm.

LAWSON, Jack (1997), **Carl Nielsen**, Phaidon Press Limited, London

PETERSEN, Elly B. (2002), **Carl Nielsen Works - Op. 57 Concerto for Clarinet and Orchestra (score)**, Çev. James Manley, Edition Wilhelm Hansen, Copenhagen

SIMPSON, Robert (1993), **Carl Nielsen : Symphonist**, Kahn & Averill, London

SLOMNİSKY N. , KAUN L. vd. (2001), **Baker's Biographical Dictionary of Musicians**, The Gale Group

8. ÖZGEÇMİŞ

Oya Berrak Karabey 1989 yılında İstanbul'da doğdu ve 9 yaşında piyano çalarak müziğe başladı. 2000 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'na girdi ve Ebru Mine Sonakın Çeliker ile klarnet eğitimine başladı. Eğitimi boyunca Türkiye'de yapılan çeşitli kurslarda Chen Halevi, Julian Milkis, Ronald van Spaendonck, Nicolas Baldeyrou ve Sarah Elbaz ile çalışma fırsatı buldu. 2005 yılında Bursa Filarmoni Derneği Uluslararası Çocuk Orkestrası'na seçilerek Cem Mansur şefliğinde yapılan konser ve etkinliklerde yer aldı. Aynı yıl Bulgaristan'da düzenlenen Lubomir Pipkov Genç Virtüözler Yarışması'na katılarak kategorisinde mansiyon ödülü kazandı.

2006 yılında Nice Uluslararası Yaz Akademisi'nde, 2007 ve 2009 yıllarında Pablo Casals Festivali'nde Michel Lethiec, Philippe Berrod ve Yves Didier ile klarnet, André Cazalet ile oda müziği çalıştı. 2010 yılında İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası'yla 'Gençlik Haftası' kapsamında Sercan Büyükedes'in "3 Klarnet için Konçerto"sunu çalarak konser verdi. Aynı yıl Yahşibey Çağdaş Müzik Atölyesi'nde 'Müzikte Açık Yapıt ve Grafik" konulu workshop'a katılarak Tolga Tüzün ve İlhan Usmanbaş ile çalıştı. Nice Konservatuvarı'nda 2010 yılında Michel Lethiec ile eğitimine başladı ve 2012 yılında çok iyi derece ile DEM ve Perfectionnement diplomalarını alarak mezun oldu. İstanbul Devlet Tiyatrosu, İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası, İstanbul Devlet Opera ve Balesi, çeşitli okul ve müzik kurumlarında öğretmen ve müzisyen olarak çalıştı. Bunun yanı sıra 2009 yılından beri İstanbul Klarnet Koro'suyla beraber yurtiçi ve yurtdışında konserler vermekte ve festivallere katılmaktadır. Halen Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda yüksek lisans çalışmalarına devam etmektedir ve 2017 yılından beri KKTC Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın üyesidir.